

Kiss András sportképei

A fotóművész képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Írország

5. oldal

Antos Árpád

Erdély

12. oldal

Juhani Nagy János

**Péter városa
a Néva partján**

26. oldal

Kocsis József

Napfogyatkozások ideje

3. oldal

Kamarás Klára

Álmodozók

18. oldal

Bandi András

Kilyén Ilka Pécsett

11. oldal

Jéki László

**Maja uralkodó
származása**

21. oldal

Rónaky Edit

Ha elhagyjuk a hegyet...

23. oldal

Kapuváron

nyáron is van hó...

7. oldal

Tartalom

Szarvas István:	
Pannon Filharmonikusok	4
Komlós Attila:	
Írország	5
Szarvas István: EU-pénzek	
Versek	6
Kiki: Kapuváron	
nyáron is van hó...	7
Tám László rovata:	
Kiss András sportképei	8–9
Videcz Ferenc:	
Élünk, éldegélünk	10
Bandi András:	
Kilyén Ilka Pécssett	11
Antos Árpád:	
Barangolások Erdélyben	12
Opeth-koncert	
Bandi András kötete	14
Fiatalok oldala	
Versek, rajz	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Kamarás Klára:	
Álmodozók	18
Tillai Gábor:	
Szatmári György	19
Czupy György:	
Internáltak	20
Jéki László: Maja uralkodó	
származása és az izotópok	21
Hegedüs Sándor: Zsombi	
Rónai Béla:	
Magyarul – magyarán	22
Rónaky Edit írása	23
Bányai Tamás:	
Védett lakás	23–25
Dr. Vargha Dezső:	
Dr. Rajczy Péter Pál	24
Juhani Nagy János:	
Péter városa a Néva partján	26
Motesiky Árpád (Szlovákia):	
Régi októberi szüreték	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala	
Rónaky Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés	29
Patak Sándor: Rocklemezek	
Könyvajánló	30
Rádióműsorok	31

Mi történt a világban és itthon az elmúlt hetekben?

FRANCIAORSZÁG, NAGY-BRITANNIA ÉS NÉMETORSZÁG határozattervezetben kéri a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséget, hogy terjessze a Biztonsági Tanács elé az iráni atomprogram ügyét, egyúttal felkéri Iránt, hogy segítsen tisztázni a nukleáris fegyverek esetleges kifejlesztésével kapcsolatos kételyeket. Az iráni atomvita Biztonsági Tanács elé utalása elvben felveti a büntetőintézkedéseket is, bár ebben a nagyhatalmak véleménye megoszlik: Oroszország lehetségesnek tartja a kompromisszumot, Kína a tárgyalások folytatását sürgette, miközben az Egyesült Államok és Nagy-Britannia visszautasította a legutóbbi iráni javaslatot a megbeszélések folytatására.

MEKKA KÖZELÉBEN MEGKEZDTEK annak a szűk hídnak a lebontását, amelynek keleti bejáratánál több mint 360 embert tapostak agyon a szokásos éves zarándoklaton résztvevők. A mindössze 15 méter széles híd nem képes rendben áteresztetni az addig akadálytalanul, szélesen hömpölygő tömeget, és a mostani tömegtragédia csak a legújabb volt a szerencsétlenségek hosszú sorában. Már a jövő évi haddzig egy kétszintes híddal váltják fel a 32 éves építményt, és egy földalatti vészkijáratot is kialakítanak a zarándokok és a mentőautók számára.

WOLFGANG SCHLÜSSEL osztrák kancellár, az EU soros elnökeként hangsúlyozta, hogy lazítani kellene az orosz függőségen, és hatékonyabban és szélesebb körben kellene kihasználni az alternatív energiaforrásokat. Az Európai Parlamentben mondott beszédében bejelentette, hogy az energiaügy az Unió júniusi csúcserkeztetének egyik legfontosabb témája lesz.

CHILE TÖRTÉNELMÉBEN ELŐSZÖR választottak nőt az ország élére, a szocialista Michelle Bachelet személyében. Az 54 éves politikus a szavazatok 53 százalékát gyűjtötte be, míg ellenfele, a multimilliomos vállalkozó Sebastián Pinera 47 százalékot kapott. Michelle Bachelet az 1980-ban létrehozott balközép párt-szövetség negyedik államfője lesz. Győzelme tovább erősíti a baloldal térnyerését Dél-Amerikában: Argentína, Brazília, Uruguay, Venezuela és Bolívia után immáron Chilét is baloldali politikus irányítja a jövőben.

TÖRÖKORSZÁGBAN MÁR TÖBB MINT háromnegyed millió szárnyast öltek le a madárinfluenza elleni harcban. Az ankarai kormány válságközpontjának összegzése szerint az országban eddig húsz ember szervezetében mutatták ki a kór legveszélyesebb vírustörzsét, a H5N1-et, közülük négyen haltak meg. A hatóságok azt javasolják az embereknek, hogy kerüljék az érintkezést a szárnyasokkal, mert mind a négy áldozatról kiderült: beteg állatokat fogtak meg, illetve játszottak velük.

DECEMBERBEN 3,3 SZÁZALÉKKAL voltak magasabbak a fogyasztói árak, mint 2004 végén, az élelmiszerek árai azonban egy hónap alatt 0,6 százalékkal emelkedtek. A Központi Statisztikai Hivatal jelentéséből kiderül, tavaly átlagosan 3,6 százalékos volt az infláció Magyarországon.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Kéthetente megjelenő közérdekű magazin

Szerkeszti: **L. Csépanyi Katalin**

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@axelero.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a.

Előfizethető a kiadónál, a szerkesztőségnél, a postahivatalokban és a kézbesítőknél.

Féléves előfizetési díj: 1150 Ft. Éves előfizetési díj: 2300 Ft.

Külföldre fél évre: 25 euro, egy évre: 50 euro. Bankszámlaszám: HU31-50100112-12005985

Készült a Bornus Nyomdában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

Rövid határidővel, precíz munkával vállaljuk színes és fekete fehér szórólapok, prospektusok, névjegykártyák, újságok, könyvek grafikai tervezését, tördelését, nagy és kis példányszámban történő sokszorosítását. Vállaljuk idegen nyelvű anyagok fordítását és teljes körű magyar nyelvű kivitelezését.

EDENSCRIPT Oktató és Szolgáltató Kft.
7625 Pécs, Vilmos u. 39/a.
Telefon: 72/21-20-21, Fax: 72/532-136
Mobil: 20/9760-649, 30/500-84-13
E-mail: cserv@edenscript.hu
www.edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!

Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

Napfogyatkozások ideje

Nagykanizsa előtt lassítok, a mögöttem haladó kocsiban ülők is tudják, miért, öcsém átveszi a tempót, és valamennyien a baloldalon emelkedő domboldalt pásztázzuk tekintetünkkel: anyánk első önálló lakását keressük, ahova apánkkal költözött 1933 koratavaszán, egy különös, gyors esküvő után, ahová senkit nem hívtak meg. Új otthonukban is a magányt választották társul: lakott területen kívül, a Batthyány grófék fényerdőjének szélén, nyugalmas és romantikus egyedülvalóságban állott az otthon adó házikó. Ezt fényképről jól ismerjük: anyánk áll kitárt ajtajában, karján Ilona nővérünk csecsemőnek öltözve, háttérben az épület, domboldalba épített kis ház, vityilló, végleges berendezésre alkalmatlan, fészekrakóknak azonban ideális hajlék, karnyújtásnyira a dombra felfutó urasági erdőtől.

Még lassabban megyek, nem látunk semmit, pedig itt kell lennie a közelben, nehogy túlfussunk, ha felbukkan váratlanul. Ez történhetett mégis, mert Mária néném megállít.

– Tolass vissza, öcsém! – mondja. Aztán még ezt nemsokára: – Itt állj meg!

Megállok, megáll mögöttem az öcsém vezette kocsis is. Balról meredek domboldal magaslik, simogatnivaló, füves kaptató, egyenes vonalú erdőszél szegi be az egyik oldalát, épület azonban sehol.

– Talán lebontották azóta – mondja a nagynénénk. – Földbe vajt lépcső vitt fel az udvarra, azt kell megtalálnunk.

Nem szólunk semmit, magunkban mosolygunk csak. Méghogy földlépcsőt. Hatvanöt év után. Nem rossz ötlet, egy világháborúval meg világháborús természetpusztítással felérő évtizedekkel a hátunk mögött.

Aztán rábukkanunk a lépcsőre, és ott éppen, ahová nénikénk határozott léptekkel elvezet minket. Ez akár véletlen is lehetne, földbevajt lépcső bárhol lehet egy meredek oldalon, csak akkor hisszük el igazán, hogy jó nyomon vagyunk, amikor fölérünk néhány lépés után egy udvar nagyságú sík területre. Ezt a bevágást alulnézetből eltakarta dús növényzet, kifoltozta a dombhajlat folytonossági hiányát; fölérve látni, hogy itt egy mesterségesen kialakított tereprezre jutottunk, akár udvar is lehetne, és akár kis házikó is állhatna a közepén. Állhatott valamikor, állt is, jól láthatók a romok az egykori épület helyén. Az is kitűnik: nem magától dőlt össze az építmény, lebonthatták, és nem is régen: szép rendben összerakva és elkülönítve egymástól hevernek a még hasznosítható anyagok, és egymásra rogyasztva odébb mindaz, ami eltakarítandó szemét, törmelék. Arra gondolunk, csak kicsivel kellett volna korábban érkezniünk. Nyomasztó a kép, lehangoltan álljuk körül a maradványokat, mintha elhanyagolt temetőkertben volnánk, hosszú csend után indulunk lefelé a földbe vágott

lépcsőkön. Különös, hogy éppen a legomladékonyabb tereptárgy bizonyult a leginkább időtállóknak. Talán mert a házhely síkja fölfoghatta a domb magasabb részéről lefolyó csapadékvíz egy részét, és ami mégis a lépcsőkre juthatott belőle, attól megóvta azokat az árokparti ösgyep felkúszó, mindent átszövő, sűrű gyökérzete. Az igénybevételtől kicsorbuló és letompuló lépcsőéleket meg talán időről időre kiigazították a későbbi lakók.

Lentről visszanezék még egyszer. Semmi nem árulkodik arról, hogy itt valamikor élhető életet, lakható otthon nyújtó aprócska épület húzódott meg az erdő árnyékában. Nem fér a fejembe, néniként emlékezete miként őrizhette meg annyira azt a régi képet, hogy tévedés nélkül, első látásra biztonsággal rátalált a valamikori otthonhoz elvezető kezdetleges lépcsősorra.

– Honnan tudad, hogy hol kell megállnunk? – kérdezem már a kocsiban. – Innen semmit nem látni.

– Ó, én nem azt az oldalt figyeltem! A jobboldali, szemközti laposabb emelkedőt, ahonnan – kicsit távolabbról – idelátszik a szentmiklósi templom. Azt a szöveget méricskéltem magamban, ahogyan az ablakból a templomtorony látszott.

Lám csak, ilyen egyszerű ez.

Ezt a templomot látta anyánk, ahányszor csak kinézett otthona ablakából. Ezt a templomot nézhette azon a régi fényképen is, amelyiken karonülő kicsinyével áll a tárt ajtóban az ajtófélfának támaszkodva. Arra gondolok, ha valamely érzékeny optikai eljárással – még inkább számítógépes technikával talán – anyánk tekintetét egészen közel lehetne hozni, a részleteket megőrző képfelbontással és kellő nagyítással a szem tükrében földeregene a távoli torony visszaverődő fénye.

Részlet a szerző Hátunk mögött a hegy című, nemrégiben megjelent könyvéből (IV. fejezet 14. rész)

**A Hetedhéthatár
magazin fő támogatója a
MOHÁCSI
FAROSTLEMEZGYÁR Rt.**

**Lapunk
további támogatói:**

BIOKOM Kft.

BÉV Rt.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

(a szigetvári és Szigetvár környéki iskolák általa jutnak hozzá lapunkhoz)

Iparos Kisvendéglő

Éger-Fatál Bt. Kecskemét

Netmester Produkció

www.netmester.hu

Következő számunk február 10-én jelenik meg

Szarvas István

A szélkerék dala

A közelmúltban mutatta be a sajtó képviselőinek Urbán Tamás, az Urbis kiadó igazgatója Budapesten Hegyi Gyula EU parlamenti képviselő könyvét. A sajtótájékoztató után a képviselő, akinek cikkeit gyakran lehetett olvasni a különböző sajtóorgánumban, készséggel felelt kérdéseimre.

Miben különbözik egy EU-képviselő az itthonitól?

Abban, hogy többet dolgozik, ha kell 12-14 órát. Kevesebb a személyeskedés, nincs gyűlölködés. Nagyobb ott a kompromisszum-készség.

Milyen írásokat olvashatunk a kötetben?

E kötet írásai európai városokat idéznek: Berlint, Párizst, Brüsszelt és Koppenhágát.

A valaha volt Jugoszláviát, amelyet elsodortak és szétverték a háborúk. A ballagásra kapott kék szegfűt, egy ódon budai gimnázium hangulatát a hatvanas évekből. A pesti mozikat, ahova egykoron olyan sokat jártam, mintha „moziban laktam volna szüntelen”. A gótikus katedrálisokat az új Jeruzsálembé vezető labirintusokkal és a moszkvai metrót a túldíszített állomásokkal.

Miért ez a címe, hogy A szélkerék dala?

Számomra annak a jelképe, hogy a világunk lehetne csendesebb, békésebb és természetközelebb is. Persze csak akkor, ha tennénk is érte, hogy ilyen legyen.

Néhány írása nagyon ismerős.

Nem csodálom, a többsége a Mozgó Világ, a Tekintet, az Eszmélet és a 168 óra lapokban jelent meg először.

Mit csinált Brüsszelben, ami említésre méltó a sok munkán kívül?

Vettem egy biciklit, egy lakást és ott sem viselek nyakkendőt, kivéve, ha nagyon muszáj.

Szarvas István

Vonzások és választások

A Pannon Filharmonikusok hangversenysorozata Budapesten

Horvath Zoltan igazgató és Hamar Zoltan zeneigazgató, vezető karmester a budapesti Művészetek Palotájában jelentette be, hogy a tavalyi nagy sikerű teltházas bérlatsorozat után az új évadban is fellépnek a Művészetek Palotája Nemzeti Hangversenytermében. A 2006-os évad Bartók Béla születésének 125. és halálának 60. évfordulója. A világhírű magyar zeneszerzőnek állít emléket az új budapesti hangversenysorozat. A sajtótájékoztatót követően mindketten örömmel válaszoltak lapunk kérdéseire. Először **Horvath Zoltot** – aki trombitaművész és közgazdász – kérdeztem.

A zenekar vezetésénél tudja-e gyümölcsöztetni, hogy közgazdász?

Természetesen igen. Részt vettem a nyertes pécsi pályázat elkészítésében. A két évszázados hagyománnyal rendelkező Pannon Filharmonikusok megújulásának is köszönhető, hogy a 2010-ben Európa Kulturális Fővárosának jelölt Pécs városának első számú beruházása egy európai színvonalú hangversenyterem.

Ön a sajtótájékoztatót azt mondta, hogy a megújult Pannon Filharmonikusokat innovatív művészeti és szervezeti folyamat jellemzi. Mit takar ez?

Az intézmény célja egy korszerű stratégiai „gyémántszerkezet” kialakítása, mely a működés során hatékonyan hangolja össze a közönség igényeit, magas fokon aknázza ki a szocio-gazdasági környezet adta lehetőségeket és eredményez kimagasló, állandóan megújuló produkciókat. A 2003-ban megújult intézményben – az országban páratlan módon – két művészeti együttes működik, egy 73 fős hangversenyzenekar és egy 22 fős Szimfonietta.

* * *

Hamar Zoltan 1968-ban született. Ma már világhírű karmester, Liszt Ferenc-díjas, 2000-től a pécsi Szimfonikus Zenekar vezető karmesterei és művészeti igazgatói állását is betölti. 2001 ősztől a Magyar Állami Operaház karmestere, ugyanettől az évtől az Orchestra Verdi Padova e del Veneto állandó vendégkarmestere.

Karmester úr, mit jelent ön számára Bartók?

Egy szóval, ha felelhetnék, azt mondanám: mindent. A XX. század egyik legnagyobb muzsikusa. Ő olyan volt a zenében, mint a festészetben Leonardo da Vinci. Hasonló géniuszok talán csak Bach, Mozart és Sztravinszkij voltak.

Mi az, ami különleges Bartók zenéjében?

Kevés zeneszerző volt és van a világon, ki ilyen sokat tud a szerelemről, férfi és nő örök misztériumáról, a titokról, mely lehet sötét és tragikus, fényes és mesészerű, vagy éppen véres és brutális. Bartók Béla látszólag befelé forduló, félénk szégyenlőséggel mutatja meg nekünk az örök titok rejtelmét. Bartókot nem lehet tudni, mindig újra kell tanulni. Képzelve el, mikor Japánban jártam, 20 kottahibát fedeztem fel az egyik műben.

Mennyire elégedett a Bartók-év előkészületével?

Semennyire! Sokat tanulhatnánk az osztrákoktól. Míg az USA-ban Bartók Péter évenként dob ki újabb reprintet, nálunk nem történik semmi.

IPAROS KISVENDÉGLŐ

... NEM CSAK IPAROSOKNAK

Magyaros és nemzetközi ételekkel várjuk Önt. Különteameinkben 20-tól 140 főig rendezvényeket, igény szerint kitelepülést vállalunk.

Pécs, Rákóczi út 24-26. Tel.: 72/333-400, 20/975-0042

Nyitva: minden nap 11.30-22.00-ig

Komlós Attila

Komlós Attila

Az Ír-tengeren át, hajóval közelítjük meg Dublint. Írországi körutunkat itt kezdjük és majd itt is zárjuk, azonban a fővárost nem most, hanem majd az út végén fogjuk megtekinteni. Továbbindulunk dél felé; első úticélunk a Wicklow Mountains hegyeinek ölelésében meghúzódó Glendalough lesz.

A kolostor bejárata

Glendalough legfőbb nevezetessége Írország egyik lehangulatossabb kolostora, de a környék is tartogat látnivalókat, kirándulási lehetőségeket. A kolostort Szt. Kevin alapította a 6. században. Kevin 498-ban született, s a világi életnek hátat fordítva az egyik Glendalough-környéki barlangba vonult. Kolostort alapított a völgyben, ahol tudományos központ működött, betegeket

A temető részlete

Írország – 2. Glendalough

ápoltak. Életéről kevés írott forrást találhatunk, viszont annál több legenda szól róla: egyik ilyen szerint imádkozás közben kitért tenyerébe tojást tojt egy rigó, és Kevin addig mozdulatlan maradt, amíg a madárfióka ki nem kelt. A kolostor közel egy évezreden át működött; a 14. század végi angol hódítást követően ugyan hanyatlásnak indult, de kapuit a kolostorok 1539-ben történt felosztásáig nem zárta be.

A részben ma is látható épületegyüttes nagy része 8-12. századi eredetű, legnagyobb részét 1870-ben állították helyre, az eredeti építőkövek felhasználásával. Különleges értéke Írország egyetlen épen maradt kolostori kapubejárata, ezen keresztül jutunk be a fállal körülvett területre. Rövid séta után a temetőkertbe jutunk, ahol sok

Idilli hangulat a Felső-tónál

elsősorban őrtoronyként szolgált – felső szintjéről jól belátható a környék. Ezen felül értékes kéziratokat tároltak benne, de menedékhelynek is használták. Bejárata 4-5 méter magasan van a talajszint felett, belsejében 4-5 emeletet alakítottak ki. A bejárat és az egyes szintek megközelítése mozgatható létrákon át történt, így a közeledő ellenség – a vikingek – elől ide menekülhettek a kolostor lakói, majd a bejáratához támasztott létrát felhúzza biztonságban tudhatták magukat és értékeiket. A kert közepén áll a 12. században épült katedrális, ez a legnagyobb építmény. A másik, kisebb

A körrel díszített kőkereszt, az ír kereszténység szimbóluma

régi fejfa között szép számmal láthatunk középen körrel díszített kőkereszteket. Kis kitérőként érdemes megemlíteni, hogy ezek az alkotások az ír kereszténység szimbólumává váltak; a legrégebbiek, melyekre az akkori írástudatlan nép oktatását is szolgáló, bibliai jeleneteket is faragtak, a 8-12. században készültek. A temetőkertben egy magas építmény, az úgynevezett kerek torony vonja magára tekintetünket. A kerek torony az ír kolostorok jellegzetes, néha 30 méternél is magasabb építménye, mely

„Szt Kevin konyhája” és a harangtorony templom népszerű neve Szt. Kevin konyhája, elnevezését kéményre emlékeztető harangtornya miatt kapta. Érdemes egy kicsit céltalanul sétálgatni a temetőkertben, különösen kora reggel, és hagyni, hogy szabadon kalandozzanak gondolataink ezen a legendáktól gazdagon átszótt helyen.

A kolostorkertet a déli kapun hagyjuk el, átkelünk a patak fölötti kis hídon, majd jobbra fordulva egy kis túrára indulunk a Glendalough melletti, erdővel borított hegyek között elnyúló „két tó völgyében”. Alig egy kilométer sétával érjük el a kisebb, Alsó-tavat, majd további másfél kilométer után a nagy, Felső-tavat. Ez a környék is a békés, nyugodt hangulatával, a szelíden hullámzó tavakkal a csendes szemlélődés színhelye, amely teljesen biztosan mindenki lelkét megérinti.

(A szerző felvétele)

Winkler András

Kritika

A kutya
a könyvemet
kérte.
Lázasan
széttépte.
A szeméből
láttam,
megérte.

Mészáros György rajza

Longhera

A JAJ

A JAJ a BAJ az utcán kiált!
Mégsem halljátok emberek!
Bűzben, szennyben,
állati sorba hulló testvérek
aluljárókban, utcákon fekszenek.

Téli fagyot kihűlt tagjaikban
cipelik zsibbadtan,
engedetlen izmaik vonszolva,
közöttünk imbolyogva haladnak.

Üres tekintetükkel
a kirekesztettség borzalmát
sikoltják felénk,
míg bennünk lázadón
fekete nap kél.

A mindennapi túléléshez
tenyerük esdekelve nyújtják,
reklámszatyorba tuszkolt
összkomfortjuk
húzzák-vonják maguk után,
s feledik a múltat,
hogy valamikor, egyszer,
nagyon régen,
ha még oly hihetetlen
ők is EMBERNEK születtek!

Szarvas István

Magyar vezetésű munkacsoport
az EU-pénzek ellenőrzésére

Roóz József, a BGF rektora válaszolt lapunknak

A közelmúltban sajtótájékoztatón ismertette az újságírókkal a Budapesti Gazdasági Főiskola rektora, hogy a főiskola Markó utcai dísztermében zajlott le az EU tagállamok belső pénzügyi ellenőrzési rendszereinek a harmonizálását célzó EU-projektnek a nyitóülése. A rektor elmondta, hogy az EU számvevőszékének jelentései szerint évente több milliárd eurónyi uniós pénzt tesz ki az az összeg, amelyről nem tudnak megnyugtató módon elszámolni a tagországok. A szakértők megegyeznek abban, hogy mindez addig nem fog változni, amíg a pénzek hasznosítását figyelemmel kíséző különböző szintű ellenőrzési rendszerek, auditáló rendszerek egységes láncot alkotva nem egészítik ki egymást.

A sajtótájékoztató után Roóz József készséggel válaszolt lapunk kérdéseire.

Rektor Úr! Mi a szerepe önöknek és Magyarországnak ebben a projektben?

A projekt kétéves és magyar vezetésű, a résztvevők 200 ezer euró összeget kapnak, ennek 25%-a saját rész. Az EU Leonardo da Vinci Képzési Program keretében indul. Végcélja, hogy főiskolánk koordinálása mellett megteremtsek az EU pénzeket nyomon követő belső ellenőrzések egységes európai normarendszerét. Ehhez egyfelől képzési és szakirodalmi háttérrel biztosítsanak, másrészt a felkészítésen átesett menedzserek számára „európai hitelesítő bizonyítványt” („EU auditáló kártyát”) adnak majd ki.

A jelenlegi rendszernek melyek a hibái, ki ellenőrizheti a pénzköltést?

A jelenlegi rendszerben egyaránt akadnak hézagok, eltérések, valamint hatékonyságot rontó átfedések. Egy-egy EU-projekt pénzköltését elviekben egyaránt ellenőrizheti a helyi-hatósági, vállalati

szintű belső ellenőr, a támogatások regionális szintű elosztása esetén a regionális ellenőrző hatóság, a nemzetgazdasági szintű intézmények, valamint (többnyire utólag) az EU-közpénzek tagállami felhasználását szűrőpróbaszerűen vizsgáló EU számvevőszék.

Sok esetben már a tagországokon belüli ellenőrzések kritériumrendszere és végrehajtása is eltérő, ami még inkább jellemző a különböző tagállamokban honos eljárásokat összevetve.

Kérem, mutassa be intézményét!

A legnagyobb örömmel. Ez egy „régijű” oktatási intézmény. 2000. január 1-jén jött létre három korábban is sikeres főiskola jogutódaként. Mindhárom jól ismert és elfogadott része volt a magyar gazdasági életnek. A Budapesti Gazdasági Főiskola jogelőd intézményeiben, a Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Főiskolán az elmúlt évtizedekben végzett hallgatóink ma már, mint elismert vezetők, szakemberek, egyaránt jelen vannak számos hazai és külföldi közép-nagyvállalat menedzsmentjében. Ma 20 ezer hallgatónk tanul a különböző képzési programjainkon, ezzel az ország legnagyobb főiskolája vagyunk.

Úgy tudom, elkezdték a posztgraduális, egyetemi végzettséget adó képzést.

Valóban. 2002 őszétől bevezettük a kreditrendszerű képzést. Angol és francia egyetemekkel közösen elkezdtük az egyetemi végzettséget (MBA) adó posztgraduális oktatást.

Amire büszkék vagyunk, hogy a gazdasági főiskolák rangsorában a Heti Válasz vállalatvezetők és fejedelmek, a Világ-gazdaság a diákok és a Népszabadság sajtótorgatók véleménye alapján 2005-ben az elsők voltunk.

**2005. december elején
megjelent
a Pécs-Belvárosi Református
Gyülekezet kórusának
első lemeze, melyen a kórus
egyházi műveket ad elő.**

**A CD hozzáférhető
a Pécs-Belvárosi Református
Gyülekezet Hivatalában
(7623 Pécs, Szabadság u. 35).**

Kapuváron nyáron is van hó...

avagy az érbetegek csodaparadicsoma

Már több mint tíz éve kezdődött. Egyre jobban fáj a lábam. Főleg mikor gyalogoltam. Leginkább hegynek felfelé. Később már hegynek lefelé is. Nagyon. Egy ismerős sebész megállapította: érszűkület. Az ultrahangos vizsgálat érelzáródást mutatott ki mindkét lábon, combon. Az érfestést követően az érsebész egyetlen válasza az volt: mindkét lábat előbb-utóbb le kell vágni.

Biztató gondolat, 42 évesen. Mit fogok csinálni, hogy lehet úgy élni, tolókcocsival, múltbball? Mik a lehetőségeim? A cigit abba kéne hagyni, de minek! Olyan jólesik az első mély slukk. Megkönnyebbül az ember tőle. Nem igaz, hogy csak a cigitől van. Megnyugtatómra, találtak más okot is. Hormontabletta. Mellékhatás.

Munkámmal kapcsolatosan eljutottam egyszer Kapuvárra, a kórházba. A portánál ráérősen nézgelődtem. Angio-rehabilitáció. Hű – ez nekem való. Érosztály. Érbetegek kezelése. Hátha engem is! ...

Hazatérve első dolgom volt, hogy érdeklődtem. Körzeti orvosom dicsérően nyilatkozott. Hallott már róla, csak jót. Egy betege már évek óta odajár. Azóta nem romlott az állapota. (Akkor eddig miért nem küldött? ...)

Első utam a telefonhoz vezetett. Felhívtam az osztályt. Egy kedves női hang szeretettel invitált, hogy jöhetnek vizsgálatra, csak beutaló kell. Azonnal adott egy közeli időpontot is. Kedvesen fogadtak. Mintha hazaértem volna. Itt mindenkinek hasonló a problémája. Megértik. Az igazgató úr, Ballagi Farkas, tetőtől talpig megvizsgált. Kedvesen kérdezgetett. Már az első találkozás után mintha régi ismerős lett volna. Hamarosan megérkezett a „behívóm”. Barátságos, kedves, mindenre odafigyelő nővérek, segíteni akaró orvosok veszik körül a betegeket. A kezdeti görcs – hogy ez mégiscsak kórház – azonnal szeretefoszlott.

A családi szeretet az osztályokon – mind a férfi, mind a női osztályon – beivódik a be-

tegekbe. Segítik egymást. Nem szégyen – csak lelki fájdalom, hogy nincsen valakinek lába.

A hely hangulatát fokozza a kórház parkja is. Csodálatos fenyőfák, körülbelül negyven fajta. Először tavasszal sikerült bekerülnöm kezelésre. A barkafa, a tulipánfák változatos virágai, a tulipánok színorgiái széppé tették a környezetet. De mindezt még felülmúlta egy csoda. Egy pár száz éves cseresznyefa combvastagságú ágai a földön terpeszkednek, koronája hófehér a sok-sok virágtól. A rengeteg fa, cserje a szürkéből, az alvásból apránként feléled. A lombkoronák halványzöldből sötétre váltanak. A madarak csicsergése betölti a levegőt. Ez a szépség még a legfájósabb lábú embert is kicsalja a szabadba. Nyáron a park tele rózsával. Felejthetetlen. Télen, mikor hó lepi be a tájat, megjönnek a fülesbaglyok. Volt olyan év, hogy negyvenen is voltak. A kórház fain telelnek.

A betegek visszajárók. Sokan már ismerik egymást. Minden évben ugyanakkor jönnek. Barátok. Én már hatodszor voltam; karácsonykor.

A helyi csoda, a szén-dioxid gőzös fürdő. A –80 fokos szénsavhóra melegvizet engednek, erre a szilárd szén-dioxid olvadás nélkül gőzzé alakul, ebben fürdik a test. A szén-dioxid hatással van a hajszálerekre és az egész érrendszerre. Tágítja. Ez az alapja a gyógyításnak. A fürdő napi 20 perc. A 21 napos kezelés hatása nálam körülbelül 10-11 hónap! Addig az állapotom stagnál!

Mivel egy ember egységet képez, ezért az egész embert kezelik a kórházban. Reggel torna-

A kapuvári Lumniczer Sándor kórház D épülete – itt folyik a szén-dioxidos kezelés

Évente mintegy 1100 embert ápolnak, gyógyítanak bentfekvőként, és 5-600 embert bejáróként.

Mivel az érosztály szanatórium jellegű, a betegek délutánonként elhagyhatják a kórház területét. Kapuvár 15 éve város. Mindenki ismer mindenkit. Ha valaki kimegy vásárolni, kedvesen érdeklődnek állapota felől, már a második évben megismerik. Üdvözlik a visszatérő vendéget. A város kedves utcái előkertesek, virágosak. Érdemes sétálgatni bennük.

Magamról még annyit: leszoktam a cigiről. Volt két komolyabb érmütétem. Műérbeültetés a jobb lábamba. A bal lábam sokat fáj, de még megvan. Mankózikom, de a saját lábaimmal megyek! A nyáron megmásztam a Badacsonyt, az igaz, hogy nagyon fáj a lábam, de megérte! Köszönet érte!

KIKI

Utóirat: Ha sok pénzem lenne... Létrehoznék egy rehabilitációs központot érszűkületesek és csonkoltak részére, ahol megtanítják a betegeket fogyatékoságukkal együtt élni, harcolva a feleslegessé válás gondolata ellen! Létrehoznék egy utókezelőt, melyben a frissen műtött beteg felépüléséig-önellátásáig maradhatna, ilyen légkörben, mint amit itt tapasztaltunk.

Fotók: L. Csépanyi Katalin

A Lumniczer Sándor Kórház elérhetőségei:
9330 Kapuvár, Lumniczer Sándor u. 10.,
Telefon: 96/596-527

Főigazgató, egyben az érrehabilitációs osztály vezetője: dr. Ballagi Farkas

Következő számunkban folytatjuk az itt kezelt érbetegek tapasztalatainak közlését, valamint azt is megírjuk, hogyan kezdődött el Kapuváron ennek a gyógyítási módnak az alkalmazása.

Kiki Kapuváron, kint az utcán, saját lábakon

nával indul a nap. Gyógytornászok segítik a helyes mozgás elsajátítását. Reumatikus fájdalmak enyhítésére fizioterápiát, gyógymasszázs alkalmaznak. Pszichológus foglalkozik a lelki sérültekkel. Ha valaki az égiekben bíz, a kórháznak saját kápolnája van, ahol minden keresztény felekezet megtalálhatja lelki békéjét.

Akcio

Csel

Kiss András sportképei

Fejcsere

Légstop

Vizesárokban

Aki kapja...

Óda a sporthoz

„A béke vagy te, Sport!
a népeket egymáshoz fűző szép szalag:
és testvérré lesznek mind általad,
önuralomban, rendben és erőben.
Mert önbecsülést tanulnak az ifjak
tőled, s más népek jellemét is éppúgy
megértik s nagyra tartják, hogyha te
tanítod őket túlszárnyalni egymást:
mert versenyed a béke versenye.”

Pierre de Coubertin –
Devecseri Gábor fordítása

Balegyenes

Kiss András kecskeméti fotóművész sportfotóit szívesen adom közre újságunkban, hiszen sportfotókat nagyon ritkán közlünk.

A sportfotók könnyűnek látszó készítése nem egyszerű feladat. A fotósnak ismernie kell a fényképezett sportágot, a jellegzetes akciók pillanatait. Állandóan „akcióközelben” kell lenni, a mozdulatok csúcspontjait kell megragadni a sokszor emberfeletti küzdelmek hevében. Küzdelem, harc, elszántság, keménység, akciók sora a sport. Az itt szerzett élményeket csak azok érzik igazán, akik személyesen is átélték ezeket a pillanatokot. Talán ezekért a pillanatokért is sportolnak sokan, és azért is, hogy egészségesebbek legyenek, hiszen a mozgás életet. Ezeket a gondolatokat ébresztik bennem az itt közölt sportfotók.

TÁM LÁSZLÓ

تأم لاسزلو

Sebességgláz

Videcz Ferenc

Élünk, éldegélünk

Téboly – 1.

© Videcz Ferenc

Suvác író volt. No, nem afféle rivaldafényben álszerényen modoroskodó, díjaktól roskadozó, fővárosi sztár, akinek minden megnyilatkozását a sznobok kéjes lihegése kíséri. Ő csupán megszállott, vidéki firkász-ságig vitte, akinek – hogy fel ne kopjon az álla – hivatása mellett mindenféle megalázó tevékenységet el kellett vállalnia, s még így is napi tizenhat-tizenhét órát loholt a szűk huszonnégyből.

Egy alkalommal a megyeszékhelyen akadt dolga. Néhány olyan feladat, amelyet mindig örömmel végzett: könyvtár, kiadó... Egész úton vidáman fütyörészett, s a városba érve csak azért hagyta abba, mert az esztelenül kavargó forgalomra kellett koncentrálnia. A szűk utcák zsúfolt nyüzsgésére, ahol mindig a szabályosan közlekedőket éri baj, de legalábbis inzultus.

Már több mint félórája kóválygott a belvárosban, de nem lelt egyetlen parkolatnyi aszfaltra sem. S mivel nem nézett akciófilmeket, nem akarhatott autóstól rontani a házba. Tárgította tehát a tiszteletköroket. Már a számára korábban ismeretlen hegyoldal meredek, szűk sikátorait róta, amikor váratlanul úgy érezte: káprázik a szeme. A régi házak zárt sorában egy foghíjhoz ért. Néhány rozoga épület lebontottak, a felszint elegyengették. Most az üresen álló terecske – a kietlen, törmelékes talajon tengődő, néhány centiméteres gízgáztól borítottan – türelmesen várta, hogy egy multimilliomos felfedezze, megvásárolja és hattyúlábon (az stabilabb és előkelőbb, mint a mesebeli kacsáé) forgó csodapalotát építsen rá. Addig pedig a környékbeli lakók egyike-másika használta parkolóhelyül a gazdátlanok tűnő telket. Történetünk időpontjában is vagy hét-nyolc különböző típusú és állagú járgány vesztegelt a helyszínen, lezser szétszórtságban, de elfért volna ott akár ötször annyi is.

Suvác törvénytisztelő ember volt. Elinult tehát parkolóórát keresni, mert a bliccelést lelke mélyéig mélységesen megvetette. Előbb nyugati irányban talpalt vagy kétszáz métert, de bebetonozott, némi nyomkodásra pénzt nyelő ufót nem talált. Folytatta a zárándoklatot kelet felé is, de nem járt eredménnyel. Tanácstalanul visszatért járművéhez. Közben diszkrétan bekukucskált néhány kocsit ablakán, de parkolójegyet vagy bérletet egyikben sem látott. Úgy érezte magát, mint Aliz Csodaországban. Hitte is, nem is, hogy akad még hely, ahol a parkolásért nem kell harácsot fizetni. Igaz, elég sokáig kóválygott, de ennyi idő alatt mégsem tévedhetett át egy másik bolygóra!

Órájára pillantott. Döbbenet vette észre, hogy elrohant az idő. Iparkodnia kellett, ha minden ügyes-bajos dolgát el akarta intézni. Nem is késlekedett, loholt vissza – immár

gyalogosan – a centrumba. Kétszeresen is szerencséje volt. Sikerült mindenütt mindennek végére járnia, mi több, kiadója némi pénzzel is meglepte, eladott könyveinek fejében. Arra gondolt, ha beülne valamelyik Király utcai étterembe, talán elég lenne az összegecske egy szolid ebédre. Már majdnem elkövette a szóban forgó ballépést, de végül mégis a józanabbik esze kerekedett felül. Kisé ugyan perlekedett önmagával, hogy miért ne érezhetné magát legalább öt-tízévente egyszer úriembernek, de a meredek utcába érve valamennyi energiáját légzésére kellett összpontosítania. Nem volt már olyan fitt és nett, mint öt évtizeddel korábban, amikor habókos kamaszként, lányok után loholva koptatta itt az azóta silány, szétfagyó, feltöredező aszfaltra cserélt macskaköveket.

Szuszogva ért kocsijához. Éppen az ajtónyitással foglalatostkodott, amikor észrevette az egyik ablaktörlővel a szélvédőhöz rögzített, nejlonba csomagolt borítékot. Meghatódott. „Lám, milyen kedvesek az emberek! Valaki elveszthette itt ezt a valamit, és a becsületes megtaláló arra gondolt, hogy biztosan a kocsit gazdája...”

Idáig jutott az eszmefuttatásban, miközben kihámozta a boríték tartalmát. Nem kis meglepetésére egy csekket és hozzá mellékelt kiokítást tartott kezében.

„Tisztelt Uram (Hölgyem)! Ezúton bátorodunk tájékoztatni Önt, hogy többrendbeli súlyos kihágást követett el, amelyek következményeit vállalnia kell.

1. Mivel ön gépjárművel tiltott helyen parkol, megsértette a Városi Képviselőtestület ...sz. ...-én kelt, a város területén való parkolás rendjéről hozott határozatának alábbi pontjait: (felsorolás, dörgedelme, stb.) Továbbá

2. A szóban forgó illetéktelen helyfoglalással súlyosan károsította a környezetet (talaj, levegő, stb.), figyelmen kívül hagyva itt élő embertársai egészséges életmód iránti jogos igényét.

Mindezért első fokon ötezer forint pénzbírság megfizetésére kötelezem, amit a mellékelt csekk segítségével foganatosíthat. Figyelmeztetem, hogy három napon túl az összeg tíz-, nyolc napon túl huszonöt ezer forintra növekedik. További késlekedés pedig bírósági eljárás foganatosítását teszi indokolttá. Dátum, cégszerű aláírás.”

Suvácban megállt az üto. A pénz éppen annyi, amennyit alig félórája elégedetten gyömöszölt a zsebébe. Még szerencse, hogy nem engedett a gasztronómia ördögi csábításának! Körbeszédelegte a többi ott porosodó kocsit, de egyik sem ékeskedett szélvédőjére biggyesztett mikulásomaggal.

Megpróbálta végiggondolni lehetőségeit. Amikor a bírósági eljárásig jutott, tovább

folytatta az eszmefuttatást. Megtehetné. Mint már említettem, író volt, és minden efféle csökkent szellemi képességű köztudottan rendelkezik némi fantáziával.

„A legrosszabbra is számíthatom kell! Ha valamelyik párt – a választási kampányban való népszerűségi rátája javítása céljából – netán javasolja és végighajszolja a halálbüntetés visszaállítását, kis hazánkban a magamfajta csóro embert a szóban forgó vétségért akár fel is akaszthatják, de megesisik, hogy előtte fel is négyelik. Akkor már inkább vesszen a honorárium!”

Fogcsikorgatva vette elő ajándékba kapott, nevével ékesített és kizárólag dedikálásra használt tollát, hogy kitöltse a csekket.

Eltelt néhány dolgos hét, és Suvác már rég elfelejtette a hatékony és jótékony megleckéztetést. Álmában ugyan néha még szenvedett, mert súlyosan veszélyezteti a levegőt, a földet és az elrozsdásodott városi vezetékben lagymatagon csörgedező vizet. Ébredését követően ilyenkor szégyenkezéssel vegyes lelkiismeret-furdalást érzett, mert elkötelezett természet- és környezetvédő volt, de egyéb teendői hamarosan másfelé terelték gondolatait.

Kis idő múlva egy vidéki városba invitáltak, ahol a könyvtár szerzői estet szerveztek számára. Mint minden hasonló alkalommal, most is derűs hangulatban készült az eseményre. Némi kóválygás után rátalált a jeles intézményre. Biztos akart lenni a dolgában, ezért kiszállt kocsijából, hogy meggyőződjék, valóban oda érkezett-e, ahová szándékozott. Miután az épület előcsarnokában megnyugtató választ kapott, mi több, bemutatkozását követően látható örömmel üdvözölték, visszatért táskájáért és az ilyen esetekben elmaradhatatlan szatyráért. Utóbbiban eladásra szánt könyveit hordozta, ha netán valahol olyan szerencsétlenre akad, aki manapság ablakon akarja kiszórni a pénzt.

Mindössze két-három percig lehetett távol, de járgányához közeledve már messziről észrevette a szélvédőn virító, ciklámen-lila nejlonlontasakat. Egy gyanúsán távolodó, egyenruhás, emberszabású lényre is felfigyelt. Ösztönösen a nyomába eredt.

– Uram, Ön tette a kocsimra ezt a valamit?

A megszólított hátrafordult. Arckifejezése az Uborka vagy a Sztárvár gumimaszkjaira emlékeztetett. Talán csak annyiban különbözött tőlük, hogy nem hasonlított egyetlen ismerős személyiségre sem. Suvác megismételte a kérdést.

Az atyafi azon töprengett, jöjjön-e vagy menjen, hallgasson-e vagy válaszoljon, végül utóbbi mellett döntött:

–Mi... Me... Ja...

(folytatjuk)

Bandi András

Karácsonyi rege – mindennapokra

Kilyén Ilka Pécssett

Múlt évben, Advent tájékán a Pannon Magyar Ház és a Pécsi Erdélyiek Klubja vendégül látta Kilyén Ilkát, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Mihály tagozatának tagját. A szűkebb pátriából származó előadó művésznőt immár évek óta ismerem, hiszen piciny falumban – az erdélyi Magyarsáron – is már többször fellépett, bátran hirdelve a magyar szó, népdalok halhatatlanságát. A nagy sikerrel zárult, teltházas előadás után szívesen állt rendelkezésemre, mesélt pályafutásáról, múltjáról, jelenéről, a megmaradás rejtejt titkairól.

– Gondolom, mindnyájunk gondolatát tolmácsolom, amikor azt mondom, csodálatos estében volt részünk. Miből és milyen szempontok alapján állította össze a „Karácsonyi rege” című előadását?

– Az előadás ily módon történt összeállításában két kiváltó okot hozhatok fel érvként. Az első inkább lelki, művészeti eredetű. Kilencven után, amikor már szabadabban ünnepelehetünk vallásos ünnepeinket, nyíltan énekelhetünk karácsonyi dalainkat, azt vettem észre, hogy a városi kántálók elfelejtették a falusi környezetben még teljes gazdagságában élő karácsonyi dalkincset. Másik kiváltó okként, pedig azt hozhatnám fel mentsege-mül, hogy rájöttem arra, hogy az ünnepekre való készülődés kimerül a pénz és ajándék-hajhászásban, a gyerekek megajándékozásában, és mi felnőttek egy kissé elfeledkeztünk magunkról, egymásról. Mi marad számunkra? Az éjféle mise, vagy a protestánsoknál az első napi úrvacsoravétel. Pedig a Karácsonynak a visszaemlékezés, a mesélés adja meg a varázsát. Ez volt az a szempont, ami alapján összeválogattam az előadásomban elhangzó irodalmi műveket. Elkalauzolom a hallgatót a havasi, pusztai karácsonyok helyszínére, a monoton kommunista légerek szögesdrótfjai mögé, Budapestre, az orosz tankok közé és persze a meghitt otthoni és templomi környezetbe is. A magyar irodalom nagyon gazdag ebben a műfajban is, épp ezért fáj a szívem, amikor válogatnom kellett, és ki kellett hagynom nagyon jó műveket. A karácsonyi dalok egy részét még édesanyámtól, a mezőségi Szent Mátéról hallottam, amihez jártambankeltemben Erdély szinte minden vidékéről újabbakat gyűjtöttem. Egy tanulmányt olvasva jöttem rá, hogy idegenek sokkal hamarabb felfedezték a magyar dalok kincses-tárát, mint jómagunk. Épp ezért az előadásomban elrejtettem egy kis nevelő szándékot is. Azt szeretném, hogy a kisgyerekeink ne épp a divatos angolszász karácsonyi dalokon nőjenek fel, hanem inkább a saját dalkincsünket próbáljuk feléleszteni, megtanítani nekik.

– Ha jól tudom, ez a karácsonyi összeállítás immár tízéves múltira tekint vissza. Hol lépett fel eddig ezzel a műsorral?

– Főleg Erdélyben, Advent idején, lelki táplálékként hordoztam körbe a „regét”. De jártam vele külföldön is, ahonnan gyönyörű élményekkel tértem haza. Például Svédországban – ahol az este hamarabb beköszönt, mint a kontinensen – apró, kis fények vannak minden ablakban, mintegy utat mutatva a vándornak, aki bekéredzkezik hozzájuk.

Bennem ez úgy fogalmazódott meg: „Vándor, jó helyen jársz, erre emberek élnek!” Csak később tudtam meg, hogy ez nem diszkivilágítás, náluk egész évben égnek az ablakokban a kis pislákoló fények. Sokat jártam az egykori Jugoszláviában is, talán épp abban az időszakban, amikor nagyon nagy szükségük volt az ott élő magyaroknak a vigaszra. Arra vágytak, hogy valaki megsimogassa a lelküket, testvérként kezét nyújtsa. Több műsorommal megfordultam közöttük, és ha előadásomban a csángókról hoztam híreket, az is vigasz volt számukra, mert azt látták, hallották, hogy nincsenek a bajaikkal egyedül. Máshol is vannak nehézségek, de ha hitük van, túl tudják tenni magukat mindenben. És azt is tudniuk kell, hogy számíthatnak egymásra és mireánk is, hiszen mindnyájan testvérek vagyunk. Volt olyan kis falu a Duna partján, ahol az utcán szerb tankok álltak, mi pedig a templomban magyar énekeket énekel-tünk. Legalább ilyenkor, Karácsony tájékán, hinnünk kell abban, hogy megjavulunk, testvérek lehetünk.

– Ki segít az előadások összeállításában, és ki a legkíméletlenebb kritikusa?

– A műsorokat én állítom össze, a szerkesztés is az én művem. Marosvásárhelyen a kollégáim számára is állítottam már össze megemlékező műsorokat. Ha rátalálok egy jó versre, prózára, azt kijegyzetelem, majd tematikusan összeválogatom. Így sikerült eddig tíz előadást összegyűjtenem. Például a csángóknál az ragadott meg, hogy: „Ne csüggedj el, kicsiny sereg, bár egész föld tör ellened, te megmaradsz, ha hited van!” A „Tűz” című műsoromban pedig épp azt akarom kiemelni, hogy ez a széthúzó, nem túl szapora, forradalmakat megélt magyar népet nem lehet elpusztítani. Ránk hatványozottan jellemző a kemény élni akarás, az életbe való kapaszkodás.

Én nem féltém a magyar népet! Nekem pedig, az erdélyi és összmagyar irodalmat ismerő színésznőnek az a kötelességem, hogy ezt világszerte terjesszem. Legnagyobb segítségemre, ebben az áldásos tevékenységemben – a sors iróniája, vagy fricskája – a szintén színész, román nemzetiségű férjem sietett. Az ő ötlete volt, hogy a karácsonyi műsorban a dalokat nem akapella, zenei kíséret nélkül adjam elő, hanem modern, a ma emberéhez közelebb álló hangszereléssel kísérve. Legszigorúbb kritikussom édesapám volt, ma a 16 éves lányom és a férjem. Én, pedig szívesen veszem a jogos kritikát, tanulok belőle.

– Amint a beszélgetésünk során kiderült, sok kis faluban is megfordult műsoraival. Hogyan fogadták ott?

– Egészen kis falukban is megfordultam. Volt olyan, hogy egy mezőségi kis faluban, ahol összesen 50 fő magyar élt, mind az ötvenen eljöttek az előadásra. Ők kiéheztek a magyar szóra. Náluk nincs magyar iskola, nincs rendszeres istentisztelet. Ott jöttem rá, hogy egy ember, egy előadóművész könnyebben eljut egy ilyen isten háta mögötti kis faluba, mint egy színtársulat, tehát szükség van reám. Magyarországon is megfordultam olyan kis faluban, ahol élő színésznőt még nem láttak. Igyekszem belakni a Kárpát-medencét. Eddig még számomra ismeretlen Kárpátalja és a Felvidék, de ez is szerepel a jövőbeli terveimben. Volt már olyan is, hogyha két programajánlatot kaptam egy időpontra, én a falusi fellépést választottam a marosvásárhelyi helyett.

– További tervek, ötletek?

– Immár elég régóta 2-3 előadás terve is motoszkál a fejemben, de úgy érzem, hagyni kell még beérni. Egyébként, „társadalmi munkában” a Maros megyei EMKE tevékenységében veszek aktívan részt. De mindezek felett, legfontosabb feladatomban, az Isten által rám bízott feladatot tartom: jó feleség és kétgyermekes családanya szeretnék lenni. A kislányom, úgy tűnik, az én nyomdokaimba akar lépni, színésznő akar lenni. Én elmondtam neki, hogy a színész végtelenül kiszolgáltatott. Kiszolgáltatott a színház vezetőségének, művészi ízlésének, a rendező értékítéletének, és még sokáig sorolhatnám, hogy kiknek. Óriási hatalom a színpadról gondolatokat, érzéseket közvetíteni, de óriási a felelősség is. Erre az volt a válasza, hogy mégis az én szakmámat szeretné folytatni. Nincs az az anya, aki ezek után le tudta volna beszélni. És titokban be kell ismernem, lehet, hogy igaza van. Mert én, mint színésznő nem csak adok, hanem kapok is. Azt az örömet, boldogságot, csillogó szemeket, amik felém sugározzák a szeretetet, azt el sem tudom mesélni. Napokig, hetekig lehet belőle táplálkozni. Talán ezért érdemes csinálni.

Antos Árpád

Barangolások Erdélyben – 56.

Negyedik utazás (2. rész)

Arad

A Szabadság szoborcsoport megtekintése után felkerestük az egykori vesztőhelyet. Túl a Maroson, Arad és Új-Arad között, a vár előtti „Akasztófák mezején” 1849. október 6-án 9 bitófa állt. Reggel 6 óra után Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner György, Knezich Károly, Nagy Sándor, Leininger-Westerburg Károly, Aulich Lajos, Damjanich János és Vécsey Károly honvéd tábornokokon hajtották végre a halálos ítéletet.

A magyar nemzet megvásárolta a várostól azt a területet, ahol az akasztófák álltak. Barabás Bélának, a magyarság aradi vezetőjének kezdeményezésére 1881-től e helyen természetes kő gúlán 3 méteres karcsú szürke márványoszlop áll. A talapzatban fehér márványtáblán a tizenhárom hős tábornok neve olvasható. A közelben sportpálya van, megemlékezésünket zavarta a labdarúgó-mérkőzés zsvajva.

Meghallgattuk Ady Endre Október 6. című versét:

Őszi napnak mosolygása,
Őszi rózsa hervadása,
Őszi szélnek bús keserve
Egy-egy könny a szentelt helyre,
Hol megváltott – hősi áron –
Becsületet, dicsőséget
Az aradi tizenhárom.

Az aradi Golgotára
Ráragyog a nap sugára,
Oda hull az őszi rózsa,
Hulló levél búcsúcsókja;
Bánat sír a száraz ágon,
Ott alussza csendes álmát
Az aradi tizenhárom.

Útitársunk felolvasta Damjanich János imáját. Ismét idézek Jókai-Bródy-Rákosi emlékkönyvből: „Damjanich utolsó éjjeléről egy nagybecsű irat is maradt reánk. Egy imádság ez, melyből az óriási ember gyöngéd érzelme, csöndes lemondása sóhajt felénk. Egy ima, melyből a férji szeretet egész melege árad reánk, melyben egy idegen szív magyar honszeretete buzog, melynek minden sorából e becsületes ember tiszta szívét, e rettenhetetlen hős egyenességét olvashatjuk. Íme az ima egész teljességében:

Mindenségnek Ura! Hozzád bocsátom esdeklésemet. A nőmtől elválás rettentő órájában Te erősítettél engemet; adj erőt továbbra is, oh atyám! Hogy a kemény próbát, a becsületen gyalázatos halált, mint férfiu, erőtelten állhassam ki.

Hallgasd meg, oh fő Jóság, forró kérésemet! A viadaloiban és csatákban te vezéreltél, oh jó Atyám, Te engedted azokat kiállani, s mentő karod némely kétes harcokban sértetlenül védett meg. – Legyen neved örökkön-örökké

Az aradi vértanúk vesztőhelye

áldott. Oltalmazd Mindenható az én különben is szerencsétlen hazámat a további véstől; lágyítsd szíved az uralkodónak a hátramaradt társak iránti kegyességre, s vezérelj annak akaratát bölcsességeddel a népek javára!

Adj erőt, oh Atyám, az én szegény Emíliámnak, hogy ő ama nekem adott szavát: „Sorsát hitének erejével elviselhetni” beválthassa.

Áldd meg Aradot – áldd meg a veszedelemben sodrott szegény magyar hazát!

Te ismered, oh Uram, az én szívemet, s lépteimnek mindegyike tudva van Nálad

Azok szerint ítélj meg kegyelmesen, s engedj a túlvilágban kegyes elfogadást találatnom! – Amen!”

Négy tábornok halálos ítéletét Haynau – „kegyelemből” – golyóáltali végrehajtásra változtatta. Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Dessewffy Arisztid és Schweidel József reggel 5 órakor állt a kivégző osztag elé a vár északi kapujától balra eső sáncárokban.

A Szózat eléneklése után itt is elhelyeztük koszorúnkat.

Máriaradna

A Maros völgyében, Lipa várossal szemben, a domboldalon 1552-ben a törökök elől menekülő lippai ferences barátok építettek kis fatemplomot. Az Itáliából 1668-ban hazatért nyolcvan éves bosnyák kereskedő, bizonyos Vitmossa György, Máriát a gyermek Jézussal ábrázoló papírképet adományozott a templomnak. (Később megállapították: a kép a XVI. század elején készült az itáliai Bassano Remindini nyomdájában.)

Lippa 1695. évi török ostroma alkalmával a templom leégett – csak a Mária kép maradt épen. Ettől kezdve a képnek természetfeletti hatalmat tulajdonítanak. Több történet is szól erről:

Egy cselédlány el akarta lopni a képet díszítő drágakövet. Amint érte nyúlt, egész teste megbénult. Csak sokáig tartó imádkozása után tudott ismét megmozdulni.

A képhez imádkozók közül sokan nyerték vissza egészségüket. Hálából a meggyógyult testrészek ezüstből készített másolatát ajándékozták a templomnak. Ezek ma az oltár körüli falakon láthatók.

A ma is álló templom alapkövét 1767-ben helyezték el, és 1782-re készült el teljesen a templom. Felszentelésével sokáig vártak. Erre 1820. április 9-én került sor, Rudnay Sándor esztergomi érsek által.

A ferences rend kettőstornyú, barokk stílusú templomának hajója 59 méter hosszú, 16 méter széles és 21 méter magas. A főoltár carrarai márványból van. Angyali üdvözlés ábrázoló képét 1892-ben készítette Roszlovics Ignác festőművész. A templom orgonáját 1905-ben építették.

(A szerző felvételei)

A Mohácsi Farostlemezgyár Rt. boltja (a gyár szomszédságában) kistételes kiszolgálással várja az asztalosokat, barkácsolókat és a lakossági érdeklődőket!

Kínálatunkból:

Saját gyártású termékeink:

- **farostlemez** termékeink
(natúr és kasírozott)
bútorgyártáshoz, csomagoláshoz
- **biohumusz**
növénytermesztéshez, kertészkedéshez

Forgalmazott termékeink:

- **Uni színű és fautánzatú lakkozott farostlemez és HDF** lemezek
(A KRONOSPAN-MOFA Kft. termékei)
- **OSB** lapok
építkezéshez, barkácsoláshoz, csomagoláshoz
- **kisbútorok**
számítógépasztalok, TV-állványok, fürdőszobabútorok

Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig: 7-14

MOFA
MOHÁCSI FAROSTLEMEZGYÁR RT.

MOFA Bolt
7700 Mohács, Budapesti út
a gyár irodaépülete mellett
Telefon: 69/529-599

Bandi András

Versek

B. András

Anyám szemén át

Anyám szemén át
szébb volt a világ,
és boldogabbak
az emberek.

De
első percben már
nagy csalódás várt,
ordítottam,
fájt az élet.

Anyá, engedd el a kezem

Anyá, engedd el a kezem.
Ott egy virág, egy pillangó,
meg akarom fogni.
Csak egy picit engedd el,
s ígérem, a tenyeremben
eléd fogom hozni.

Anyá, engedd el a kezem,
hadd szaladjak egyet.
Látod, milyen ügyes vagyok?
Ha akarod, bukfeneczek,
kötélt ugrok, labdát dobok,
Te csak állj ott, s nézzed.

Anyá, engedd el a kezem,
most indulni akarok.
Hová, merre, milyen úton,
jómagam sem tudom.
Csak arra kérlek, engedd el,
s ígérem, el nem árulom,
titokban a kisujjadat
továbbra is, mindig fogom.

Fenti verseket barátunk és szerzőtársunk napokban megjelent kötetéből közöljük

Szigetvári Krisztián

Opeth-koncert Budapesten

Petőfi Csarnok 2005. december 18.

Szigetvári Krisztián

Két éven belül harmadszor játszott hazánkban Svédország egyik kiváló zenekara, az Opeth. Örömmel vettem, hogy szépen megtelt a Petőfi Csarnok. Az évek során nagyszámú rajongótáborra tett szert az immáron 8. lemezét megjelentető, a hetvenes évek progresszív rockját a dühöngő death metállal meszerien ötvöző banda.

A progresszív ízekkel felvértezett kisvárdai **Moon Of Soul** szépen bemelegítette a közönséget, a svéd **Burst** pedig durva zenéjével remek ellenpólust képezett.

Az előzenekarok után színpadra lépett az Opeth és megkezdődött az elmúlt év utolsó igazán nagy hangvihara. A remekül sikerült új lemez, a **Ghost Reveries** nyitódala adta meg a koncert kezdőlöketét. A zenekar újabb taggal és hangszerrel bővült az év folyamán. Billentyűs hangszerrel megerősödvé és egyúttal újabb háttérvokállal feldúsítva jobban megszólaltak tekervényes gitárfüzérek

álló dalaik, mint lemezen. Mikael Åkerfeldt – gitáros, énekes, zenei agy, konferanszié – a nyolc-tíz perces számok között felszabadultan, több percen keresztül konferált; remekül elszórakoztatta a közönséget.

Rendkívül rajongóbarát módon minden lemezüket felvillantották egy-egy szám erejéig, tehát ha reményeink szerint a közeljövőben visszatérnek hozzánk, teljesen új számsorrendet állíthatnak fel. Egy-egy régi kedvencet akusztikus akkordozás közepette idéztek meg, egyfajta közönség-bekiabálás kívánságműsor keretében.

Opethet hallgatni felemelő élmény. A szövevényes gitártémák mint hatalmas hegyen felhők fölé felfutó szerpentinek tekerednek derekunk köré, majd ózontisztaságú levegőhöz hasonlatosan csapnak arcunkba az éteri tisztaságú gitár- és énekdallamok. Bámulatos, hogy torzított tételeik éppolyan hangulatosak, mint akusztikus szerzeményeik. Záróakkordként **Deliverance** című korábbi címadó dalukat játszották el több mint 10 percben.

Elégedetten távozhattunk, a progresszív death metal vezető zenekara felejthetetlen élményt nyújtott hallgatóságának.

Garázson kívül tárolónak, felvonulási épületnek, horgász háznak is használható

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,
Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Belényesi J. Tünde

Megmártóznék

Halk hang suhogásában érte a halál,
Ártatlan lelkem.
Aprópénzre váltottam életem,
Ahol soha sem lehettem boldog.
Aprópénzre váltottam életem,
Ahol „nyolcas a betűméret,
A szöveg szó szerint.
A diák, ha fél,
Akkor teljesít a legjobban”.
De én nem félni akartam,
Hanem a szelek szárnyán,
A természettel együtt élni.
Bár lennének farkák, farkasok...
Közéjük állnék!
Vadásznék egész éjjel,
S megmártóznék a holdfényben.
Verseimet a fák törzsébe vésném,
S örök életet hirdetnék,
Amíg megtalálom ártatlan lelkem,
Akit elvett a paragrafus.

Szabó Péter Levente

Minden nap

Az ördög kopogtatott nálam tegnap éjjel. Attilát kereste. Bújtatnom kellett. Morajló hangon követelte tőlem fiát, kit akaratlanul nemzett. Tenyerem összenőtt az ajtót tartó lécekkel és homlokomat az ajtó lapjának szegezve hallgattam csalódott szavait. Érezte veritékem. Tudta, hogy csak egy színjáték volt az egész, amit meg kellett tennie, ezzel nekem téve bizonyosságot. Fattyúja gyáván elbújt, betonlépcsők közt, fakorlátokba kapaszkodva, miket én építettem számára jó szándékkal, a biztos megnyugvást remélve. Még mindig nyakfájós a reggel, fekete tüdejű. Pedig tápláltalak, ugrottunk együtt a sárba, beszéltük, hogy barátok leszünk és elfeledjük az emelkedőt, amin csúsztunk felfelé fájón, egymásba kapaszkodva. Most temetjük egymást. Pedig én neked is álmotam a hóesést, gyászoló hópelyheket. Nagyokat, kicsiket egyaránt szeretve, gondoskodással. Ha nem hiszed? Akkor holnap is eljövök és meglátogatom magam. Megcsipkedem majd arcomat, ráverek kezemre, ha rosszat csináltam, majd dödögök magamnak pár kellemes mondatot. Mikor ezzel végeztem, homlokom ismét nekitámasztom az ajtónak és rejtegetem Attilát tovább ízelgetve veritékem sóját.

A műremek

Ha lenne egy darab fonalam, biztos tűm és egy 10 dkg-os fémsúlyom, amit a piacokon szoktak használni a billenős mérlegekhez, előttem állna a világ. A fonal egyik végét a biztosító tűhöz kötözném, a másikat pedig a súly gombafeje alá. Persze arra mindenképp figyelnék, hogy a fonal ne legyen túl vékony, mert könnyen elszakad, se ne legyen otrombán vastag, hisz így esztétikai szépségét tipornám meg hármuk egyesülésének. Nekem egy amolyan közepes vastagságú fonal kell, amin szépen és mégis biztosan ellógcsálhat egy 10 dkg súlyú fémnehezék. Alkotásomat akár az asztalra tehetem, nézegethetem forró tea, vagy esetleg egy finom félszáraz bor társaságában míg csak kedvem tartja, magasztos gondolatokat fűzve hozzá. Őhozzá! A művemhez! Vendégeket hívhatok és nekik is elmondhatom magasröptű elveimet, miközben tátott szájjal bámulják az asztalon lévő csodát. Esetleg a biztos tűt a Petőfi szabású zakóm bal gallérrjába tűzhetem, és ha felállok az asztaltól, máris érezhetem műalkotásom súlyát. Vigyázva, nem a vállam felett átlógtatva a hátamra helyezném, mert úgy fojtó lehet, hanem előre, a mellkasomnál lógatnám. Ha az utcán járnék, kihúznám magam, és peckesen forgolódnék mindenkinek megmutatva Öt. Az emberek intenének, odalépnének hozzám egy kézfogással párosított gratulációra. A boltokban szívélyesen előre köszönnének, kivéve a hentest, mert ő büszke ember.

Fiatalok oldala

Holló Ervin

Egyedül

Életem ismét magányos lett,
Mert szerelmünknek valami véget vetett.
Vége van életem szebb napjainak,
Üres nélküle minden pillanat.
A lelkem tipródik miért tette ezt velem,
Ezt már nem sikerül soha megértenem.
Ahogy ezt tette velem,
Szinte meghalt a lelkem.
Annyira kell ő nekem, mint az életem.
Kicsit meghaltam nélküle,
Az enyém nem olyan, mint az ő lelke.
A szakítás után, az utolsó találkozás,
Az volt számomra a végső szúrás.
Amit akkor mondott, és ahogy nézett,
Azt egy életre megjegyzem!
Akárhogy igyekszem elfelejteni,
Valami mindig az agyamba teszi!
Rengeteg az emlék, s a közös pillanat,
Ami ilyenkor gyötrelmesen hat!
Szinte mindenről ő jut eszembe,
Miközben egyedül hajtom álomra a fejem le!
Rettentő az ágyamban aludni és ébredni,
Mert ő ezt mással és máshol teszi!

**Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit, írásait a következő címen:
7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@axelero.hu**

**A Hetedhéthatár-Fiatalok oldala wap oldala a
<http://tagtag.com/hetedhethatar>
címen érhető el a telefonokról.
A fiatalok alkotásai mellett Szabó Péter Levente
– a wap oldal létrehozója és szerkesztője –
sok hasznos linket is feltett
(meséket, híreket, keresés, és elérhető a MÁV-tudakozó).**

Plehanov gondolata		Orrolós	Szelíd vad Nem nyerő	..., te édes, film Pesti egyetem	Asszony- névképző Eléred a díjat	Művészsel próbáltat Kevert ser	Óv Gramm röv.	Ötlet, érv Saci fele	Egykoron lat.
1		Pityereg Vajon ré- gi spanyol pérez?	Csendes láma Görög betű	Angol hossz- mérték	Földműv. eszköz Éhes	Félbe Csoki- márka	Horony	Tagadó- szó Csend- ben édes	
2	Úrhajó Irodai eszköz	Vajon kellő mér- tékét?	Erőteljes Székhárfa	Kijelen- tem Régi ját- szóhely	Silány Tapsi- fülest	1000 Lábbaj	51 Titkos mondat- rész		
			Csel- szövé- s Ger- mánium	Lóerő r. Horony	Népies hézag Kérdő- szócska	Június fele Félig ki- csapod			
		Fosztó- képző	Német férfinév Nemes itóka	Pest m-i település	Olasz vulkán Omega hangzó	Egyik nap Téli kézi- szerszám			
		ÓE Régi magyar film	Dalos ren- dezvény Pléd	Bőr vj. Kicsinyítő képző	Egyik oldal Külön- böző	Személye Vad kutya teszi	Csendes László Kertet művelő		Kevert Giza
		Kukucska Szakszer- vezeti Bizottság	Motosz- kál Mese- figura	Fotel, szék része	Tisza mellék- folyó	Kóc AAAA	Id. nagy- apa Kapott rövid hír	Váltót kezeltet	1 Cseh korsolyá- zó volt
		Dehogy	Igyekezet ...-móg	Kébel	Kén vj. Amely időtől	Ond társa Szám- sorsjáték	Renitens- kedik		
		Görbe... Linda	Gyurma kicsit keverve Kutya	Egyik törpe Bácsi vidéken	Folyón átkel Kocsmá része	Belül irisz Kiáltozik költőien	Égítést		Kétell
		Névutó	Téli bábu Lecibál	Kúszó- növény Ulan...	Iskolai intő Talajszint	Rövid Etelka Idegen Anna			
		Lurkó	Folyó teszi Sót	Kezdő- pont Rossz zsír	Idő- egység Balsors istennő	Végtelen Tien	Csendes bon Talál	Éneklő- szócska	Hátsó- rész
			Prókátor jelzője Hélium	Kata fele				Tanuló vezető Morzejel	Félfa Togo fele
			Elektron röv. Kórház Magyar aj.	Műterem Idő a fizi- kában			Tóváros Belga aj.		
		Fejtelken Köln					Merész		

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés a Magyar Turizmus kártyát (értéke 4990 forint akciós áron) nyeri meg. Beküldendő Plehanov gondolata február 10-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

A december 16-i számunk rejtvényének megfejtése: „Az ész figyelmeztet arra, hogy mit kell elkerülnünk, de a szív mondja meg azt, hogy mit kell cselekednünk.” (Joubert gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Magyar Imréné (8708 Somogyfajsz, Petőfi u.) olvasónk nyerte meg a Magyar Turizmus kártyát.

Schopenhauer gondolata	Eredet id.	Utcára nyomtató	Eset	Görög verseny	Katar fővárosa	Adakozik	... Vegas	Elálmo- sodott rajta	Évszak	
1										
Régi kritikus ... beforr				USA tag- állam Olasz tv-adó		Egyik szülő				
3 Ritka férfinév Barna- szénféle			Szavazó- láda		Ételízestő					
Versenyen első Kevert sicc			Fél satu Mosdótál		2 KÁG		Román folyó	Azonosak Fűszer		
		Rövid telefon		Négy Költői napszak		Jedlik...			Névelő Orosz harcos	
Csendben tágas		Nagyon óhajt		Amper Ritka női név		Kojak édessége Tudja				
ENSZ ang.		1000 Névelő	Ütmi Láger			Áraszt		Omszk folyója Szélvihar		
Falusi női név Kevert gitt		Ókori viselet Coca...		Kén vj. Ismét latinul		Belül szab Ilona rég.		Ozirisz kezdet Rendben tínisen		
		Orosz uralk. Dzsúdó- fokozat		Farkas- házi felesége Méter r.		Popze- nésünk Idő jele				
		Csend- ben élér Hajít Kicsinyítő- képző		Szállás- helyet Csendben mar		Egyfor- mák Páratlan cin				
Gyé Lehe- tőség			Ókori uralk. v. Angström röv.			Fiatals köszönés Kálium vj.			100	Kötőszó

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk egyéves előfizetését sorsoljuk ki.
Beküldendő Schopenhauer gondolata február 10-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.)
postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

A december 16-i számunk rejtvényének megfejtése: „A boldogságnak az a legnagyobb titka,
hogy egyetértésben éljünk önmagunkkal.” (Fontenelle gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk egyéves előfizetését
Farkas Pál (3661 Felsőzsolca, Rákóczi u.) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 204.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képen a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest **február 10-ig** borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet **50 szelet csokoládét**.

*Dobszó, maszkok és karnevál
Megannyi fura figura.
A kavalkádban eltűnt
Egy asszony és a férjura.*

A december 16-i számunk varázsképén a *menő-manót* megtalálók közül
Horváth Csaba (7400 Kaposvár, Kanizsai u.)
olvasónk nyerte az **50 szelet csokoládét**.

Kamarás Klára

Álmodozók

Kamarás Klára

Megjött a tél, vagy csak jönni akart? Az első hóesés nyoma napok alatt eltűnt. Száraz hideg dermesztette a fákat, és a ragyogó kék égbolt alatt még a házfalak is csodálkozva dideregtek.

– Menjünk. Húzz meleg sálát, sapkát, indulunk. Ki kell használni az időt. Ha jeges lesz az út, már nehezen mozdulunk ki. Más se hiányzik, mint hogy valamelyikünk elessen! Ebben a korban egy combnyaktörés? Rá gondolni is rossz...

Gondosan bezártak ablakot, ajtót, hiszen ki tudja mikor érnek haza...

Az asszony szótlanuk kapaszkodott a férje karjába. A férfi a reggel olvasott újság érdekesebb híreit elemezgette, majd elmesélt pár viccet. A nő halkán kuncogott. A kirakatok előtt megbeszéltek az árakat, aztán ez a téma is elfogyott. Egy ablakban kis táblát látott meg az asszony.

– Nézd csak! Ez a ház eladó – olvasta hangosan – Sokkal szebb, mint amiket tegnap láttunk. Ez igazán jó lenne... Ellaknék benne!

A falak élénksárgán virítottak, az ablakkereteket talán éppen az ősszel újították fel. A lépcső aljában két kutya lapított. Összebújtak, hogy ne érezzék a hideget. Az egyik felemelte a fejét, de nem mutatott hajlandóságot az ugatásra, mintha csak tudta volna, hogy a báméskodó pár nem fog a kilincs után nyúlni.

– Nem jó – rázta a férfi a fejét – Nyolc lépcső van a bejáratig. Nekem kettő is sok. Lefelé

még csak könnyen lépek, de fölfelé... tudod, hogy nehéz.

– A bejáratot át lehetne tenni a terasz túlsó oldalára, és ott elfér egy lejtős feljáró. Hátnál elég tágas az udvar.

– Nem lehet megoldani. Látod, milyen magasan van az ajtó. Hosszú feljáró kellene. Télen csúszna az egész, ha bejegesedik. Ha elcsúszol, fel se tudlak emelni.

– Le lehet szózni a betont.

– Lefolyik a sólé és árt a földnek. Azt mondtad, tavasszal virágot akarsz ültetni az út mellé. Gyerünk tovább!

A szomszéd utcában egy kopott, öreg ház állt a sok büszke villa között. Egy éve halt meg a gazda, egy özvegyember. Gyerekei már régóta a fővárosban dolgoztak, nem adták fel az ottani egzisztenciát a vidéki örökség miatt.

– Az egyik ablak kitört!

– Biztos kicsúzlizta valami kölyök. Így van az, ha lakatlan a ház! Jó, hogy le nem akasztotta valaki az ablakszárnyat, ajtót.

– Nem olyan környék ez! A kilincsek is mind megvannak.

– Lehet, hogy szívesen eladnák a pesti öröksők. Legalább meg tudnának osztozni a pénzen. Mi meg rendbe rakatnánk. Tavasszal már hozzá is lehetne kezdeni.

– Nem lehet drága...

– Hátnál orgonabokrok lesznek. Lila, fehér váltva. Itt a sarokban meg olyan aprólevelű, amit gyerekkoromban kecske-organának hí-

vott a nagyanyám. Gyönyörű, laza, halványlila fürtökkel volt tele a bokor. Az a legillatosabb orgona! Vázában is sokáig kitart...

– Amíg a kőművesek el nem vonulnak, nem érdemes semmit ültetni. Csak siratnád, amit kitaposnak.

– Már nem is kell! Nézzünk körül máshol! Hiába tetszik a ház, az udvar, messze van ez a központtól! Sehoh a környéken egy bolt... Egy kifüért három kilométert kell gyalogolni.

– Amit tegnap néztünk... az, sokkal jobb helyen van.

– A sarkon van egy kis áruház, olcsó árakkal. A telken gyönyörű fák. Új házat terveztetünk és megszabjuk, hogy minden fát hagyjanak meg. Árnyékos, hűvös lesz nyáron az egész udvar. Hozatunk egy kocsit homokot. Hadd játszanak az unokák, ha eljönnek nyáron! Két hinta is kell, hogy ne legyen vita, ki ülhet fel rá. Egy vastag ágra kötjük majd, vagy inkább erős fémlábakat állítsunk? Körülötte virágok lesznek. Talán nárcisz és tearóza...

– Árnyékban nem lesznek szépek a virágaid...

– Jaj, dehogynem! Majd olyant veszünk, aminek nem kell sok fény. Árnyliliomot. Biztos van más is. Felveszünk egy tervezőt. Kertéptítő szakembert. Lehet, hogy cserélni kell a talajt is. Tudod! Az azáleák miatt! Fehér és rózsaszín azáleák lesz a kert közepén... és halványlila, amilyent az arborétumban láttunk...

Lassan az utca végre értek. A sarki üzlet már bezárt. Az épület végében elterülő, hosszú telek valamikor egy óvoda kertje volt. Szép, régimódi vaskerítés határolta. Mellette hatalmas fenyőfák sorakoztak, mint a katonák.

– Mint a katonák... – suttozta az asszony – Mit őriznek? Álmodat? A gyerekeket, vagy a miénket... – felsóhajtott – a katonák se mindig tudják, hogy mit őriznek...

– Felépítjük...

A fák megadóan bólogattak. Beljebb a terebélyes kerek bokrok, a hirtelen feltámadó szélben dacosan rázták kopasz ágait, mintha csak azt jeleznék: Nem! Már nem lehet!

– Fázom – suttozta az asszony, és felhajtotta a kabátja gallérját.

Sötétedett. Lassan botorkálva indultak visszafelé.

– Biztosan bezárt már a Posta is. Holnap... Holnap feltétlenül meg kell venni a lottót...

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2006. év ..... hónaptól

egy évre 2300 forint

fél évre 1150 forint

előfizetési áron (a megfelelő aláhúzendó).

Név: .....

Település: ..... Irányítószám: .....

Utca, házsám: ..... Postafiók: .....

Tel./fax: .....

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendó)

Egyéb megjegyzés: .....

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

Barátunk és szerzőtársunk fenti írását a most megjelent Arcok a múltból... című kötet is tartalmazza. Kamarás Klára könyvének bemutatója Letenyén, a Városi Könyvtárban volt.

A kötet megrendelhető
a kamaras@kalaka.com címen

Tillai Gábor

A kassai polgárból lett pécsi püspök – 3.

500 éve került Pécs püspöki székébe Szatmári György

1521 után, Szatmári György Magyarország primásaként szembeszállt a terjedő reformációval; a ferenceseket támogatandó fellépett Kapisztrán János szentté avatásáért. Szatmári utolsó napjait budai – ma Úri utcai – házában töltötte betegen; a főpap élete végén anyagi tartozásai miatt igen rossz helyzetbe került. 1524. április 7-én, húsvét után halt meg – végrendelete mindmáig nem köztudott; ám Bakóczhoz hasonlóan javait II. Lajos király – az országgyűlés jóváhagyásával – az ország védelmére foglalta le.

Most tekintsük át a korra jellemző, humanista kapcsolatokon alapuló – s szinte egész Európára kiterjedő baráti együttműködések szövetét. Az ismeret-ségek kezdetei a közös egyetemi évekre nyúltak vissza, levelezés révén tartották a kapcsolatokat az érintettek; rang és cím mit sem számított ebben; Krakko és Bécs között a magyar diákok földrajzi közelség szerint oszlottak meg.

Szatmári, ha nem is járt esetleg Bolognában, mégis itt taníttatta pártfogoltjait, akik itt adták ki támogatásával a neki ajánlott könyveket.

Thurzó Zsigmond, Szatmári György barátja és kancelláriai titkártársa 1501-ben Velencében saját és Szatmári nevében Cicero zsebkönyvszerű kiadását (*Epistolae familiares*) kérte egy ottani kiadótól, sikerrel.

Janus Pannonius itáliai kiadása Szatmárinak Magyi Pál alnádor fiának, Sebestyénnek a segítségével sikerült, aki 1508-tól Krakkóban, majd Bolognában tanult Szatmári támogatásával. Hasonló módon sikerült neki 1512-ben Bécsben, majd Bolognában is kiadatnia Janus Pannonius Guarino-panegyriusát. Érdekes idéznünk Magyi Sebestyén ajánlásából: „Visszatérek hozzád, kegyelmes főpap, kit minden művelt ember egy szájjal, egy szívvel korunk Maece-nasaként, Polliojaként, Proculi-usaként ünnepel. S nem érdemeden felül. Te vagy menhelyük, oltalmuk, dicsűnk. Ki ne tudná, hogy a tudós pécsi püspök mindenkor gyámolította s most is egyre gyámolítja valamennyi tudóst?”

Bolognában nemcsak Magyi Sebestyén, hanem Hagymási Bálint és

Besztercei Lőrinc – aki a pécsi püspök unokaöccse volt – is Szatmári támogatásával tanult. Mindhárman Giovanni Battista Pio növendékei voltak, akinek művei kiadását Szatmári pénzzel támogatta; ennek függelékében jelenhettek

A Szatmári-tabernákulum a pécsi Székesegyházban (rajz 1896 előtt)

meg Hagymási és Magyi versei. Ennek ismeretében érdemes beleolvasnunk Hagymási *Ad Pannoniam* című versébe:

„Itt van Szatmári György, akit most Pécs is a püspöki süveggel ékít, híre messzi határaidat beragyogja egész a napig, égi jegyben születték, órá a csillag-udvarából fénylő homlokka néz az isteneknek atyja...

...és íme most meg Latium földjére a tudomány s a művészetben jártas ifjak hadát küldi; az én műzámnak forrása is csak ő, segítő szárnyam, az életemnek fénye és reménye.”

(ford. Takáts Gyula)

Hagymási 1512-től pécsi kanonok, ezért szintén Szatmárit dicsőítő verset

írt. A *Művecske a bor és a víz dicséretéről, illetve kárhoztatásáról* című értekezése egy 1515. évi pécsi, Mihály vikárius házában tartott symposion eredménye; a hangsúlyok mellett a bor- vagy a vízivók az előbbre valószínűségről szól. (Az ilyen és ehhez hasonló humanista viták a magyar akadémiai mozgalom előtörténete részének tekinthetők.)

Szatmári legtöbb idejét mégis hivatalában, a kancellárián töltötte; ő vette fel az ott szolgáló titkárokat II. Ulászló idején: pl. Thurzó Zsigmond, Csulai Móré Fülöp, Beriszló Péter, Szalkai László stb. Számára fontosabbak személyes titkárai lehettek: Girolamo Balbi (Balbus Jeromos), Brodarics István, Oláh Miklós. Utóbbiak pécsi kanonokok is voltak; történetírókként sokat köszönhetünk a mohácsi csata időszakának részletes bemutatásáért, s egyházi pályájuk egészen az esztergomi érseki székiig vezetett.

Természetes, hogy Szatmári György szülővárosát, a Felvidék keleti részének legfontosabb települését, Kassát jelentős anyagi támogatásban részesítette. Elődje, az 1477-ben főbíróvá választott Szatmári Ferenc építtette a Szent Erzsébet templom délnyugati kápolnáját. Az unokaöcs Szatmári György nagy becsben tartotta és sok adománnyal látta el e kápolnát a későbbiekben. Felszerelési tárgyak mellett miseruhákat is készíttetett ide.

Szatmári György azonban olyan építménnyel is meg kívánta őrizni nevét Kassán, amely kizárólag neki köszönhetette létét: a Szent Mihály-kápolna északi oldalán emeltetett mellékkápolnát. (E műve időt állónak bizonyult; elpusztult pécsi építkezéseivel szemben ezt csak 1903-ban bontották el, egy purista helyreállításnak köszönhetően.)

A mecénási gesztus másik oldalát az jelentette, ahogyan később az ország vezető tisztségviselője biztosította a fentiek karbantartását, működését. A kassai városi tanács kötelezte magát Szatmári előírásainak betartására.

(Két évre kiterjedő veszprémi püspöki tevékenységének idejéről nem rendelkezünk adatokkal mecénásságát illetően.)

(folytatjuk)

Czupy György

„Nincs e földön gazdagabb, szebb ország, Minden ember érzi, hogy szabad!” – 2.

Badi Lajos internált piskói parasztember „emlékirata” után most **Kósa Lajos** markóci – ma sellyei – lakos internálásának történetét adom közre 1951. április 30-án kelt levele alapján.

* * *

*Sellyére érve, az állomáson és a vagonajtókban mindig több és több ismerős arcot fedeztem fel. Őket is az a cél vezette, mint minket, „munkát” keresni az Alföld északi részén. A bevagonírozást gyorsan elvégeztük, hisz jóformán *alig hoztunk valamit magunkkal*. Hosszú órákat töltöttünk az állomáson, akkor még nem tudtuk, hogy a sorstársakat összehordó vonatokat várjuk. Mindig több és több ismerős arcot lehetett felfedezni a gyorsan telt vagonok között. Közel nem jöhettek, az egyenruha távol tartotta őket, szóltanul nézték az ajtóban és az ablakokban megjelent szomorú arcokat. Majd megsültünk a vagonban, olyan meleg volt, a nap talán még nem ontotta sugarát ily melegen idáig, mint ezen a napon. Az órák lassan múltak, míg elérkezett az indulás ideje. Két órát mutatott az óráim, *mikor 47 vagonból álló szerelvényünk lassan megindult*. Azt hiszem, a sellyei állomásról még így nem indult vonat soha. *Száz és száz torokból tört elő a sikoly, rokonok, jóbarátok és ismerősök hullatták értünk könnyeiket*. S most is reád nézve azt kérdelem *Tőled, miért?* Hej, de drágán fogják ezt megfizetni egyesek. Ahogy ezek a jó „magyarok” nem ismertek kíméletet, Istent, úgy azt hiszem, el vannak készülve a következményekre. Szentlőrincen talákoztunk az utolsó ismerősökkel. Akkor ők már*

egy más világban élők voltak, mint mi. Mennyire fáj a szívünk, mikor a vonatukat láttuk elkanyarodni dél felé, az otthon felé, mi pedig gondolhatod, hogy nézhettünk a jövőbe. Pécsen annyit késtünk, míg a kísérszemélyzetet kicserélték. Már estefelé járt az idő, mikor vonatunk elindult hosszú útjára. Mikor a vonatkísérő parancsnokot megláttam, már kezdett az agyonfáradt agyam tisztán látni és gondolkodni a történetek felett. Az a fiatal ember, aki pár vasárnappal azelőtt a Vassal két óra hosszat „tárgyalt”, majd meglátogatta a Susztert, Kisséket, akinek Te mutattad meg a Szentmártonba vezető utat, volt a parancsnok. *Vonatunk gyorsan hagyta maga mögött megállás nélkül az állomásokat*. Munkáról hazatérő embereket láttunk a határookban, akik meglepődve nézték gyorsan eltűnő vonatunkat. *Dombóváron ránk zárták az eddig nyitott vagonajtót*. Hogy milyen éjszakánk volt, gondolhatod. *Szüleimet nem győztem vigasztalni, majd megőrültek, állandóan jajgattak*. Most, hosszú hónapok elmúltával is esküszöm az Istenre, nagyon meg fogják fizetni egyesek ezt a sok szenvedést, amit nekünk okoztak. Hogy aludtunk el, s mikor, azt nem tudom. Arra ébredtem, mikor Pesten robogtunk keresztül. Az eső szakadt, velünk a *vonat megállás nélkül száguldott*, mintha loptak volna bennünket, úgy hoztak. Munkára siető dolgozók értelmetlenül nézték hosszú vonatunkat, zárt ajtókat s a rácsok mögött látott agyonkínzott, fáradt, könnyes arcokat. Gödöllőn nyitották ki az ajtókat. Az idő is kitisztult, mi a vagonajtóban ülve néztük a tájat. A vasút mellett dolgozók mind azt kérdezték, hova, honnan? Vállrántás volt a válasz minden ajtóból. *Füzesabony után*, mikor vonatunk az eddigi északkelet irányt elhagyva keletnek fordult, az arcokon megkönnyebbülés látszott minden ajtóban. Az előttünk levő kocsiban Brencsék, az utánunk lévőben Szabó Jenőék voltak. Szóltanul néztük egymást, csak az arckifejezésekből olvastuk le mindenfelől a nagy szenvedést. A nap már lassan lemenőben volt, mikor *T.fürednél átjöttünk a Tiszán, elértük az Alföld északi részét*. Az agyondicsért magyar kánaán nagyon rossz benyomást tett mindannyiunkon az első látásra. Azóta nagyon sokfelé jártam és jártunk itt, de mindnyájonknak az a véleménye, itt még „főispán” se szeretnék lenni. 150-200 holdas kulákot képzel el, mintha a szélső Péteréket látnád. Se házuk, se jószáguk, se életmódjuk nem különb azokénál. Falut itt már nagyon ritkán láttunk. Legelő az egész, itt-ott egy kútágas látszott. A kiszáradt legelőn csordákat „támolyogni”. Látom arcodon, értelmetlenül nézel rám, pedig úgy van, ahogy mondom. Jó, hogy nem fúj valami nagy szél, mert ezek a jószágok sorra potyogtak volna el. *Este volt már, mikor vonatunk Polgárra ért*. Az állomásra nem hoztak be bennünket, *nyílt pályán kezdtük meg a kivagonírozást*. Vezényszavak röpködtek az éjszakában, s lassan megteltek a vonatok és a teherautók csomagokkal. Sorba állítottak bennünket, majd „Betegek és öregek kilépni!”

Szüleim is kiléptek szerencsére a sorból, hogy mért mondom szerencsére, majd később meglátod. Megkeresték a csomagunkat, s helyet foglaltak a vontatón. Goldold el, milyen „lármával” indult útnak a 25-30 darabból álló autó és vontató karaván. Minket, gyalogosokat is útnak indítottak. Kaptunk jó „lovaskíséretet”, nehogy valaki eltévedjen az ismeretlen helyen sötét éjnek idején. *Életem legborzalmasabb menetét* pár mondatban összefoglalom. Lássák az illetők, ezzel kezdődött meg tulajdonképpen „kálváriánk”, melyet önekik köszönhetünk.

(folytatjuk)

Mert hétmérföldes csizma nincs...

Hungary Card

Kedvezmények utazásnál
szállodákban, éttermekben

a kártya ára 5520 Ft
egy hét alatt akár
14775 Ft-t spórolhat
és egy évben 52 hét van

www.hungarycard.hu

A Hungary Card megvásárolható:

valamennyi Tourinform irodában - nagyobb vasútállomások pénztárainál
Információ: Hceelinfo Kft., 1056 Budapest, Váci utca 78-80. • Tel.: 266-7741, 267-0896
www.hungarycard.hu

Jéki László

Maja uralkodó származása és az izotópok

A 427. február 7-én megkoronázott Yax K'uk Mo utódai uralkodtak négyszáz évig Copán maja városállamban, Közép-Amerikában. A dinasztiaalapító uralkodó fogainak és csontjainak elemzésével nemrég sikerült fényt deríteni arra, hova valósi lehetett az ismeretlen származású férfi.

Az V. század elején Copán szerény falu volt a maja világ keleti peremén egy termékeny völgyben. Néhány évtized alatt várossá nőtte ki magát. Yax K'uk Mo új városközpontot építtetett a régítől 200 méterre. Új paloták, új templomok épültek, új helyet alakítottak ki a labdajátékokhoz. A dinasztiaalapítót követő 16 király mindegyike elődjének templomára építtette rá a sajátját. Fejlődésének csúcspontját a VIII. században érte el a város, ekkor a legfontosabb maja városok egyike volt, kiemelkedő művészeti, építészeti és csillagászati tudással büszkélkedhettek. A régészek a Közép-Amerika Athénja nevet érdemelte ki Copán. Lakói mintegy ezer éve elköltöztek a városból, a hondurasi dzsungel pedig lassan visszafoglalta a területet. 1839-ben fedezték csak fel a város romjait.

Copán fellendülését Yax K'uk Mo indította el. Egy fennmaradt oltárvészet szerint koronázása után öt hónappal, 427. február 8-án érkezett Copánba. (Hu'li Uxwitiki – ő Copánba érkezett.) Érkezése fontos időponttal esett egybe: ekkor kezdődött a 400 évenként ismétlődő Baktun periódus. Ez a mi millenniumunkhoz hasonlóan ünnepelt és ugyanakkor félve várt esemény volt. Az oltárról tudjuk teljes nevét: K'Inich Yax K'uk Mo, magyarul Nagy Nap Zöld Quetzal (madár) Macaw (papagáj). Ilyen pontos információk birtokában azt hihetnénk, hogy nyitott könyvként tárul elénk a jelentős uralkodó élete. A feliratokból azonban nem derül ki, hogy honnan származott, azt sem tudni, hol és kik koronázták meg.

Lehet, hogy valamelyik rivális városállamból származott? A maja világ ekkoriban az ókori görög vagy a későbbi itáliai reneszánsz városállamokhoz hasonló felépítésű volt. Lehet, hogy kívülről, idegen birodalomból érkezett a maja világba? Akkoriban messze környékre kiterjedt Teotihuacán, Közép-Amerika legnagyobb városállamának a befolyása. Fénykorában a város 20 négyzetkilométernyi területén több mint kétszáz ezren éltek. Több száz kilométerrel távolabb fekvő városok is a teotihuacáni divatot követték, az ő isteneiket imádták, hasonló templomokat építettek. Lehet, hogy Yax K'uk Mo teotihuacáni hadúrként uralkodott a Teotihuacántól mintegy 1300 kilométerre fekvő Copánban? Ezt látszik igazolni a király fennmaradt kerámia szobra, amelyen a teotihuacáni viseletre jellemző „szemüveget” visel, 1995-ben feltárt sírjában teotihuacáni edényeket találtak

a régészek. Voltak ott más edények is, ezek Tikalból, egy Copántól északra fekvő maja városból és magából Copánból származtak.

Yax K'uk Mo szülőföldjének felderítéséhez két stroncium izotóp és két oxigén izotóp arányának a kimérése szolgáltatta a megoldást.

Az egyik stroncium izotóp, a stroncium-87 a rubídium-87 radioaktív bomlásának a terméke, mennyisége tehát attól függ, hogy a vizsgált talajban mennyi volt a bomló rubídium-87, és mikor alakult ki a vizsgált geológiai formáció, mennyi ideje zajlik ott az elemek átalakulása. Ezt kell összevetni a nem radioaktív eredetű stroncium-86 mennyiségével. A Yucatán-félsziget maják által lakott része tengeri üledékből formálódott, ezért a két stroncium izotóp arányában nincsenek ugrásszerű változások, csak kissé térnek el egymástól a különböző helyeken mért értékek. A félsziget északi részén mért 0,7089 stroncium-87/stroncium-86 arány folyamatosan csökken a délen talált 0,7049 értékig. Mexikó völgyeinek alapja vulkánikus eredetű, itt az értékek helyről helyre erősen változnak. A Teotihuacánban mért érték (0,7046) egyértelműen kívül esik a maja világban mért értéktartományon.

A stroncium kémiai tulajdonságaiban a kalciumra hasonlít, ezért be is épülhet a kalcium helyére. A stroncium a táplálékon keresztül kerül a szervezetbe, a táplálék stroncium izotópjainak az aránya pedig a helyi talaj izotóparányait örzi. Joggal feltételezhetjük, hogy másfélezer éve túlnyomóan helyi terményeket, termékeket fogyasztottak, tehát a csontok a lakóhelyre jellemző izotóparányokat őrizték meg. A stroncium beépül a fogzománcba is, a fogállományba, a dentinbe is. A csontok és a dentin anyaga az egész élet során folyamatosan formálódik, tehát a csontvázban az utolsó évek helyszínének stronciumarányai rögzülnek. Nemígy a fogzománcban, amely egyetlen alkalommal alakult ki, a fog kinövésékor és azóta nem változott. Ez viszont a gyermekkor, az ifjúság ideje. Tehát a fogzománc az ifjúság, a foganyag és a csontok pedig a halál előtti évek idejéről őriznek a lakóhelyre utaló információt.

A helymeghatározáshoz az oxigén izotópok arányát is fel lehet használni. Az oxigén túlnyomó hányadát, 99,756%-át kitevő oxigén-16 mellett számunkra a 0,205% arányban előforduló oxigén-18 az érdekes. (A szintén stabil oxigén-17 izotóptól még kevesebb van, ezért választjuk a 18 tömegszámút.) Az óceán elpárolgó vizéből formálódó felhőkben ugyanaz az izotópok aránya, mint a vízben. Ez az arány azonban megváltozik, amikor a felhőből eső kezd hullani. Minél többet tartalmaz a nehezebb izotóptól a vízcsepp a felhőben, annál előbb hull alá. Ahogy az eső adó felhők a tengerről a szárazföld belseje felé haladnak, egyre kevesebb lesz bennük az oxigén-18, mivel annak nagy része az esőzés elején, a partvidéken már kihullott. Az oxigén az ivóvízzel kerül a szervezetbe és a csontok stroncium tartalmához hasonlóan az élet utolsó szakaszáról őriz információt.

Yax K'uk Mo fogait, csontjait amerikai laboratóriumokban elemezték tömegspektroszkópiai módszerekkel. A stroncium arány kimérését nagyon pontosan kellett elvégezni, hiszen a korábban mért értékek csak a 3-4. tizedesjegyben különböztek egymástól. Yax K'uk Mo egyéni adatainak ismeretében megkezdődhetett az összehasonlító elemzés. Itt kell tisztelettel fejet hajtunk azok előtt a kutatók előtt, akik szisztematikusan feltérképezték a Yucatán-félsziget stroncium és oxigén izotóparányait. Kitaró és gondos terep- és laboratóriumi munkára van szükség egy ilyen adatbank feltöltésénél. A stroncium arányokat például már 15 éve méri a közép-amerikai régészeti lelőhelyeken két amerikai szakember. Aki ilyen feladatot vállal, az rendszerint nem lesz híres, munkáját nem is tekintik igazán tudományos munkának. Nélkülük, adataik nélkül viszont nem lehetne egyetlen kötet fellapozásával vagy a számítógépes adatbázis felkeresésével azonnal választ kapni például arra, hol töltötte ifjú éveit a dinasztiaalapító Yax K'uk Mo.

Az alkalmazott módszer helyességét megerősítette, hogy a kutatók a stronciumarányokból és az oxigénarányokból visszakapták az ismert tény, miszerint az uralkodó Copánban töltötte utolsó éveit. A fogzománc stroncium izotóparányai is igazolták az oltárfeliratot, Yax K'uk Mo nem volt copáni, máshonnan került oda. A Teotihuacánra utaló jelek (szobra, edények a sírban) ellenére viszont egyértelmű, hogy nem onnan származott. Sorban kizárták a határszéli nagy maja városokat is, végül a maja világ középső részének városállamaiban találtak a fogzománcéval egyező stroncium izotóparányokat. Yax K'uk Mo Tikálban vagy Calakmulban tölthette ifjúkorának éveit.

Hegedüs Sándor

Zsombi

Hegedüs Sándor

Két és fél éves – okos a maga módján, az én kicsi *szomszédom*. Körülötte minden nyuszi-anya-nyuszi, apa-nyuszi. Azt mondta kéktenger szemét rámszegezve:

– Te is nyuszi vagy, Sanyi-bácsi nyuszi.

– És az Éva néni is az?

– Az Éva-néni, Éva-néni *nyuszi*...

Míntha öröklött joga jönne, ha teheti váratlanul, suhanó léptekkel ott áll mellettem, és miután bent van, illendően bejelenti:

– *Bejövök... – Nem ő-vel, „o”-val.* Szemléltart, az ismerős tárgyakat „leltározza”, és felmászik szék-paripájára, és a legtermészetesebb hangon bejelenti:

– *Kockázunk.*

Kicsi ujjával mutatja, hogy hol is vannak a megkopott játék kockák – kékek, sárgák, fehérek.

Gondosan sorbarakja, miközben diadalmas arccal mindegyik kockán megkeresi az egyes pontot, és bejelenti:

– *Ety... Csinálok vonatot.*

A vonat hamar elkészül, hiszen csak 5 kocka sorakozik egymás mögött. A következő nyilatkozat, mely számomra parancsnak is felfogható:

– *Garázs. Dominó* – és mutatja az irányt, ahol kopott fadobozában pihennek a jobb napokat látott fekete kocka-katonák. A „garázs” elé tolja a kockaszervelvényt, aztán hirtelen mozdulattal széttúrja az egészet és jön az újabb rendelkezés.

– *Csinálj lépcsőt!*

– Csináljuk együtt – mondom én. Kis kéz, nagy kéz szorgosan emelvénnyé magasztja a

kockákat, és akkor a kockák egyenként *lépegetnek* a tetejére.

Hirtelen lemászik paripa-székéről és a kezemet megfogva az ablak elé vontat.

– *Simogassuk meg a békát...*

A béka: zöld cserépfigura a cserépben, tátott szájjal, nagy szemekkel néz velünk szembe.

– *Te is* – és tenyeremben eltűnik kicsi keze.

– *Simogassuk együtt.* – Ez egy *szertartás* minden látogatáskor.

Azért, hogy bátorságát mutassa, a cserépbéka tátott szájába dugja kicsi ujját, de az enyémet is viszi – a biztonság okából.

Vissza az asztalhoz.

– *A pohár!*

A kockarázó pohár előlép légi járművé.

– *A helikopter...* – és már gyömöszöli a pohár mélyébe a kockasereget, és nagyívben, körbeviszi az asztal fölött, és bezúdíja a kockanépet a tatógó dominósdobozba.

Hirtelen lecsúszik a székről, és aggódó pillantással keresi a *kagylót*.

Odaszorítja ezt a kicsi, ki tudja honnan idevetődött emlék tengeri kagylót fülecskéjére, és bölcsen megjegyzi:

– *Zúg.* – Átnyújtja nekem, mert várja a mesét.

– *Zsombikának üzen a tenger. Hogy vagy, Zsombika?*

– *Jól.*

– *És jó is vagy?* – tolmácsolom a sosem volt tenger sejtelmes üzenetét.

Ez fogós kérdés. Felhúzza csöppnyi orrocskáját, nagyot kacag, és helyére teszi a kagylót.

Most jön a nagy játék. Már fészkelődik és várja, hogy kezdjem.

– Zsombika, most újságot veszünk. Jó? Bólint.

„Jó napot!

Jó napot!

Kérek egy hírlapot.

Hírlapot?

Hírlapot.

Elfogyott.

Elfogyott?

Jó napot!

Jó napot!”

Ki hitte volna, hogy ez a kis butácska mondóka úgy megragad fejecskéjében, hogy naphosszat mondogatja otthon, nagymamánál, nagyapánál, telefonba is, és minél nagyobb volt a *siker*, annál többször ismételte.

Látogatása azzal ér véget, és ez mindennap így zajlik, hogy lecsusszan szék-lováról és határozott hangon bejelenti:

– *Most elmegyok...* – Szigorúan „o”-val.

A minap megkérdeztem tőle, csak úgy véletlenül...

– Mondd, Zsombi, ki vagyok én?

– A barátom.

– És még?

Összeráncolta homlokát, aztán kivágta:

– *A cimborám is...*

* * *

Móttó: Lehet az ember vénebbnél vénebb, gyémánttal kirakott hidat ver a gyermeki tisztaság az embertelenedő vizek fölé.

És ez a *szívárvány!!!*

Rónai Béla

Magyarul – magyarul

Az írásjelekről

Nélkülük nincs minden részletében érthető írásmű. Egyrészt arra való, hogy a mondatok szerkezeti felépítését, tagolását érzékeltessék, másrészt arra, hogy az írott nyelvnek olyan sajátosságait jelöljék, amelyek betűkkel nem ábrázolhatók. Ilyen a hangsúly, a hanglejtés vagy a beszédbeli szünet. Elég, ha egy felolvasandó szövegben valamelyik mondat végén kérdőjel van, megszólaltatása a kérdő mondat sajátos hanglejtését kívánja, amely észrevehetően eltér attól, amelynek a végére pontot teszünk, mivel akkor a kijelentő mondat hanglejtése helyes még szó szerint azonos mondat esetében is. Pl. Mindenki részt vett az ünnepélyen? – kérdezheti az osztályfőnök, vagy megelégedéssel nyugtázza osztályának teljes létszámban való megjelenését. Aki e két mondatvégi írásjel (? , .) szerint nem tud különbséget tenni a hangoztatásban, az vagy nem tud magyarul, vagy süket.

Megkülönböztetünk mondatbeli és mondatvégi írásjeleket. Az előbbieket közül a vessző a

leggyakoribb. A tanulók s talán az iskolahagyott felnőttek egy része is azt vallja, hogy a vesszőhiba nem hiba, vagy legalábbis kisebb, mint azok, amelyeket más helyesírási szabályok el- len követünk el. A magánhangzók betűire tett mellékjelek közül azokat, amelyek hosszúságot jelölnek, sokan ugyancsak vesszőnek mondják. Pedig a helyes elnevezésük vesszős „ékezet” (é, í, ó, ő, ú, ü). A rövideget jelölő viszont a pontos „ékezet” (i, ö, ü).

A vesszőt, mint mondatbeli írásjelet az összetett mondatok tagolására, illetve mellérendelő viszonyú mondatrészek elkülönítésére használjuk, ha nincs közöttük kötőszó. Elhagyásának oka rendszerint a leírandó mondat szerkezet szerinti elemzésének bizonytalansága. Pl. „A hirtelen támadt vihar a sátrat felkapta és továbbso- dorta.” Az igei állítmányoknak azonos alanyuk van, ezért azonos mondatrészeknek tekinthetők. Ámde az igei állítmány tapadásos alannal is lehet önálló mondat, s akkor összetettnek is

minősíthető, ezért az és elé vesszőt kell tenni, helyesebben tehetünk. Ha azonban a második valamilyen bővítménnyel egészül ki: „... és a benne lévő tárgyakkal együtt továbbsodorta”, egyértelmű a mondat összetett jellege. Ezzel a példával a nehezen elemezhető mondat típusok egyikét mutattam be.

Több fórumon is vita zajlott arról, hogy az „István a király” cím mondat-e vagy értelmezős szerkezet. A véleményt nyilvánító többsége az utóbbira szavazott. Akkor viszont szükséges a vessző: István, a király.

Egy rajzos-szöveges naptár egész éven át ezzel a címmel üdvözölte olvasóit: „Köszöntsük egymást gyerekek” – így, vessző nélkül. Csak egyszer tévesztette el a nyomdagép, vesszőt tett véletlenül a gyerekek szó elé. Pedig egész esztendőben kellett volna eléje vessző. A megszólítást ugyanis, mint a szerves mondatrészek egy tipikus fajtáját, ez az írásjel választja el a szerves mondattól. Így: „Köszöntsük egymást, gyerekek!”

Rónai Béla

Bányai Tamás

Védett lakás

Előre kell bocsátanom, önérzetes ember vagyok, s talán ez minden szerencsétlenségem forrása. Hiszen azt is az önérzetemnek köszönhetem, hogy most itt vagyok maguk között a kocsmában. Azelőtt nagyon ritkán tettem be ide a lábam, de nyilván akad valaki a régiek közül, aki még emlékszik rám azokból az időkből, mert nem is volt az olyan régen. Amikor még sokan tartottak tőlem, holott én sohasem spionkodni jártam ide, ha olykor betértem egy-egy korsó sörre. Akkor még rendőrtiszt voltam, helyesebben szólva nyomozó, aki nagyon ritkán öltött magára egyenruhát, sokan ezért nem is sejtették, mivel foglalkozom. Persze abban az időben – mondhatnám úgy is, karrierem csúcán – többnyire egy irodában ültem, nem jártam ki, mint a beosztottaim, mások kiléte, tevékenysége után szaglászni. Én csak a jelentéseket hallgattam meg, amiket összegeztem, csoportosítottam és tovább küldtem.

Ámde nemcsak nyomozók voltak alám beosztva, sőt, többnyire nem azok, hanem kurvák. Nem kell ezen meglepődni! Ezek a fiatal nők több információval láttak el, mint az összes nyomozó együttvéve. Régóta tény, hogy a férfiaknak megered a nyelvük az ágyban, ha nem is éppen szeretkezés közben, de közvetlen utána; olyasmit is kifecsegnek, amit egyébként hét lakat alatt őriznek lelkük mélyén. Így aztán sok mindent megtudtam a legkülönbözőbb emberekről, a főnököm pedig nagyra értékelte a tőlem kapott jelentéseket, melyeknek alapján jó néhány embert sikerült kivonnunk a forgalomból.

Egy Dóra nevű lány, illetve már nő, lévén abban az időben olyan harminc körüli, szállította a legtöbb adatot, ami érthető volt, mert a nekem dolgozó kurvák közül ő volt a legszebb, s ami még ennél is fontosabb, minden szeszélye és minden különködése ellenére a legértelmesebb. Amellett az ágyban is fantasztikus dolgokat tudott produkálni – idő múltán ezt személyesen is tapasztalhattam –, de erről majd később. Így aztán nem csoda, hogy buktak rá a férfiak, és nem ám a söpredéke, hanem ilyen vagy olyan területen sikeres emberek, vagyis éppen azok, akiknek tevékenysége iránt a legmelegebben érdeklődött a testület.

Ez a Dóra gesztenyebarna hajú, karcsú nő volt; barna, meleg szemeivel úgy tudott mosolyogni, hogy mindenkit levett a lábáról. Nem volt ebben a mosolyban, vagy akár a viselkedésében semmi kihívó, semmi kacérság. Talán éppen ez volt benne a legvonzóbb. Hogy olyan ártatlanul nézett mindenkire. Hogy olyan védtelennek, kiszolgáltatottnak tűnt, az embernek megesett a szíve rajta, a

(folytatás a 25. oldalon)

Rónagy Edit

Ha elhagyjuk a hegyet...

Gondolatok Kocsis József új könyvéről

Rónagy Edit

Magamról tudom: ha egy pécsi ember messzi útról jön haza, közeledve a városhoz, szeme megnyugszik a Mecsek (a „Hegy”) látványától. Érezzük – anélkül, hogy megfogalmaznánk: itthon vagyunk, a jól ismert, százszor bejárt tájon, biztonságban, védelemben.

És mindezt valaki most írásba foglalta – helyettünk is – úgy, hogy sorait olvasva megannyi régi élményünk megelevenedik: gyerekkori kirándulások, ifjúkorunk andalgó, virágszedő sétái, csúszdázás unokáinkkal a Tetytye alatti játszótéren, jóízű ebédek a Bagolyvárban, útjaink a Havi-hegyi kápolnához, Rétfalvi Sándor csodálatos Krisztus-keresztjéhez.

Érdekes... és valahogy mindig inkább azt éreztem: szemünk előtt, előttünk a hegy. Nem vagyok autós ember, visszapillantó tükörbe sose néztem, nem vált megélt tapasztalatommá a „Hátunk mögött a hegy” Kocsis-i élménye. De családtagjaim, barátaim egymást érő temetése, derekam, lábam egyre gyakoribb fájdalma arra figyelmeztet: sokkal kevesebb van már előttünk, mint mögöttünk, jó lenne talán visszanezni, emlékezni, összegezni. Kocsis József megtette.

Mondandójának keretet ad a Cserdi-hegyi – édenkerttel fölérő – tanyájukhoz vezető ismétlődő zárandokútjuk, ottani szép napjaik és visszanező hazaindulásaik leírása. De ennek során előjönnek a gyerekkor eseményei, emlékezés az elődökre – főként az évente megszervezett családi találkozókra.

Kocsis József mestere a leírásnak: szavai nyomán nemcsak a kéklő meredek s az ezüst felhők látványa elevenedik meg, hanem szinte tapintjuk az útmenti árnyak puhaságait, érezzük a pince hordóinak dongaszagát. Akinek nincs saját szőlője, kertje, azt is elfogja a vágy egy ilyen hegyi menedék után.

Mert bár előfordul itt is kíváncsiság, pletyka, veszekedés, szegénység, még öngyilkosság is, és a politikai hírek is eljutnak ide, de mindezt szűrten, kellő távolságtartással kezeli a hegyi ember, s idejét, figyelmét inkább a „valóban fontos dolgok” kötik le: „a földdel, a vízzel, a levegővel és a tűzzel kapcsolatos események, hírek, tervezetések és aggodalmak; ezekről folyik a szó a pincék mélyén lobogó gyertyák fénykörében vagy a diófák hűvösében a koccintásra emelt poharak csendülései közt”.

A szerző társának: Irénnek ajánlja könyvét – aki huszonnégy év óta meghatározó része életének –, és végig úgy ír kettejük összetartozásáról, hogy az sokkal több, mélyebb szokványos szerelmi vallomásnál. Boldog lehet az az asszony, akiről így vallanak, így éreznek.

Kocsis Jósikák hegye, hegyi kertje igazi otthon, elvonulási lehetőség a város zajától, a nemkívánatos emberek társaságától a természet – a madarak, fák, bokrok – közelébe, alkalom teremtő kertészkedésre és önépítő elmélkedésre, „olvasóterem, kutatóhely, dolgozószoba, vagy éppen egyéni ízlésvilágot teremtő gasztronómiai műhely”.

De szimbólum is a Hegy: pécsiségünk jelképe, életünk szebbik-jobbik részének temploma. Szeressük, örüljünk neki nagyon, amíg el nem érkezik a „napfogyatkozások ideje”, míg a hegy véglegesen a hátunk mögé nem kerül...

Jó Ember Díj – egy jó ember emlékére

Káplár László MTI-s újságíró emlékére létrejött a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány. Az alapítvány célja: irodalmi és kulturális értékek megőrzése, védelme, a nyelvi és irodalmi kultúra fejlesztése, ápolása, a magyarországi kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység, tehetséggondozás, a család támogatása. Az alapítvány a névadó személye előtt tisztelegve létrehozta a Jó Ember Díjat – melyet évente egyszer ad ki a kuratórium döntése alapján. A díjátadás időpontja minden évben április végén lesz, a Zengőn nyíló bánáti bazsarózsa virágzásának idején. A kuratórium elnöke Dankházi Lajos (Budapest), tagjai: Králik Ivánné (Pécs), Kurucz Gyula (Pécs), L. Csépanyi Katalin (Pécs), Tárkányi Béla (Debrecen). Aki egyetért az alapítványi célokkal és támogatni kívánja működését, az az

50800104-11096568

számú bankszámlaszámra utalhatja át azt a pénzüsszeget, amellyel hozzájárul az alapítványhoz. Az alapítvány székhelye: Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24. 7761 – Adószám: 18326859-1-02 – Baranya Megyei Bíróság nyilvántartási száma: 1532 – A Baranya Megyei Bíróság Pk.60.159/2005/6. számú határozatával a közhasznú fokozatot bejegyezte.

Dr. Rajczi Péter Pálra

Dr. Rajczi Péter Pálra (1917-2006) emlékezünk

Olyan emberre emlékezem (emlékezünk) most, akinek életútja példa mindenki előtt, aki ismerte, és most, hogy 2006. január 8-án eltávozott (csak testileg) közülünk, nemcsak kötelességünk fölőldéni emlékét, hanem közzé is kell tenni életútjának meghatározó állomásait, méltatni alakját, hogy minél szélesebb kör emlékezzen rá eltávozása után is!

Dr. Rajczi Péter Pál Tolnán látta meg a napvilágot 1917. július 22-én. Tanári családból származott, és erre, valamint tolnai származására mindig büszke volt. (Csak érdekességként jegyezzük meg, hogy a Pál nevet tolnai idősorában használta, amikor Pécsre jött a Pétert, így a tolnaiak emlékezetében Pálként, a baranyaikéban pedig Péterként volt ismert.) Iskoláit szülőhelyén és Szekszárdon végezte, majd a pécsi Erzsébet Tudomány Egyetem Jog- és Államtudományi Karán folytatta tanulmányait 1937-től, ahol 1941-ben szerzett diplomát. A híres, Vargha Damján bölcsész professzor által létrehozott és igazgatott Szent Mór Kollégium (Maurinum) lakója volt, tanúja, tevékeny résztvevője e legendás, sokak által fölőldézett korszaknak. Sok szeretett professzora közül a legtöbbször Molnár Kálmánt emlegette, aki a trianoni országcsönkítés után a legitimista gondolat szószólója volt hazánkban, és aki Habsburg Ottót is tanította. A nemzetközi jog professzora, Faluhelyi Ferenc is nagy hatással volt rá, a világban élő magyarság kutatásában nagy szerepet vállalt egyetemi kisebbségi intézet létrehozását és működtetését nagyban támogatta. Mivel közben a tanári diplomát is megszerezte, előbb a Pécsi Tanfelügyelőségen, majd a regionális Tankerületi Főigazgatóságon fogalmazó, majd segéd titkár lett a második világháború éveiben. (Érdekességként megjegyezzük, hogy az asztalos mesterséget is kitanulta, amelyre szintén büszke volt, és később, tanári időszakában jól hasznosította.) A viláégés utolsó évében katonai szolgálatot teljesített, a messzi Máramaroszigeten szolgált.

Az 1945 utáni időszak első éveiben ismét az oktatási szervezetről találjuk. Már egyetemi

éveitől kezdve intenzíven foglalkozott jogbölcsélettel, jogtörténettel, 1946-tól kezdődő tudományos ösztöndíja alatt ezt kibővítette nevelélmélettel, neveléstörténettel, majd munkajoggal és művelődéstörténettel. Ebben harmadik példaképét, Holub József professzort követte. Ebben az időszakban – sok városi értelmiségéhez hasonlóan – a szociáldemokrata párt tagja

lett, és intenzíven vett részt vezetőként a pedagógusok érdekvédelmében. Amikor a szovjet hegemonia nyomán a kommunisták bolsevik ideológiája megerősödött, pártjában is egyre inkább kegyvesztetté vált, a „Marosán-vonal” megerősödésével, a két munkáspárt egyesülésének küszöbén pedig – a pécsi értelmiség színe-javával együtt – kizárták a pártból!

Az igazságügyi pályán helyezkedett el: a járási, a megyei bíróságon, az ítélő táblán dolgozott jegyzőként előbb Mohácson, majd Pécsen. A hírhedt Rákosi-kor tombolásakor azonban onnan is rövid idő múltán eltávolították. Ekkor ismét tanár lett – hála sokoldalú képzettségének –, előbb a Felsővármház utcai Általános Iskolában tanított történelmet és magyart, majd 1957-ben a Nagy Lajos Gimnáziumba került. Közben, 1952 és 1957 között a helyi pedagógus szakszervezet jogvédelmi munkatársaként tevékenykedett. Így érték az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményei. Ekkor előbb a pedagógiai nemzeti bizottság vezetőjének,

majd a pécsi Szakszervezetek Megyei Tanácsa Színház téri épületében tartott, viharos hangulatú nagygyűlésen a megyei munkástanács tagjának választották meg. Higgadságának, nagy szakértelmének szerepe volt abban, hogy a helyi események hatékonyan, ugyanakkor tárgyyszerűen zajlottak. Gondja volt arra is, hogy a sztálinista-rákosista nézeteikért eltávolított, tanári végzettségű megfelelő munkahelyre helyezték el. A forradalom leverése után ellenségei ismét akcióba léptek ellene, de az MSZMP-ben, a helyi oktatásügyben lévő, őt jól ismerő, becsülő emberek megvédték, így nem fogták perbe, „csak” szilenciumra ítélték.

A híres, nagymúltú Nagy Lajos Gimnáziumban eltöltött húsz éve tanári pályája kiteljesedése lett. A „Lajosista Aranykor” egyik nagy egyénisége volt, és ezzel az 1948-ig meglévő, nagymúltú gimnáziumi oktatás időszakát hozták vissza, amely mindig is a példaképe volt. Történelemtanárként, osztályfőnökként, politotechnika oktatóként diákok nemzedékeinek hosszú sorát tanította, nevelte, nagyon sok híres ember vallja ma is tanítványának magát. A vészes ideológia azonban itt is „utána nyúlt”, igaztalanul vizsgálatot indítottak ellene, és 1977-ben kényszernyugdíjazták!...

A Baranya Megyei Levéltár alkalmazta ezután – hála dr. Szita László igazgatónak –, és a levéltári kollégák, a kutatók szerencséjére itt élete új szakasza kezdődött meg ismét. Tudományos munkatársként, kutatótermi felügyelőként élete végéig itt dolgozott, amit az új igazgató, dr. Ódor Imre tett lehetővé. Eddig is jelentek meg publikációi, de ezt követően teljesedett ki tudományos munkássága, miközben cikkeivel, előadásával a közművelődés nagy alakja is lett. A Pedagógus Szolgálati Érem, a Baranya Megyei Tanács Közművelődési és Oktatási Díja, az Apáczai Csere János Díj lett a tanúja elismertségének.

Az első szabad választáskor az MDF önkormányzati képviselője lett Pécsen 1990-1994 között, egyben a közgyűlés korelnöke. A Vitézi Rend, a Ciszterci Diákszövetség, a Honvéd Hagyományörző Egyesület, a Történelmi Igazságtételi Bizottság, a Pécs Története Alapítvány mutatta sokrétű közéleti munkáját. Egész életútjának, közéleti tevékenységének megbecsülését jelezte az '56-os Emlékérem, a Pécsi Polgárdíj, a Tartalékos Katonai Érdemjel, a Vitézi rend Érdemkeresztje, az egyetem díszjelvénye, a Magyar Szabadságharcos Szövetség emléklapja, a városi cigány önkormányzat millenniumi emléklapja, a Politikai Elítéltek Közössége Emlékkeresztje, a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma emlékérmé. Nagy büszkeséggel töltötte el az 1995-ben elnyert Pro Civitate Pécs kitüntetés.

Ez év január 20-án helyeztük örök nyugalomra. A városi és a megyei önkormányzat saját halottjának tekintette, a Vitézi Szék tagjai álltak díszőrséget porhüvelyé fölött. Életében ő is, családja is sok üldözöttesnek, megaláztatásnak volt kitéve, de abban a boldog tudatban adhatta vissza lelkét Teremtőjének, hogy teljes életet élt, rengeteg emberrel tett jót, és ezt szeretetben, megbecsülésben sokszorosan kapta vissza!

Örömhír

Dr. Vargha Dezső és felesége, Törtely Zsuzsa örömmel tudatják, hogy Gyöngyvér lányuk – aki szintén írt a Hetedhétárban több alkalommal – 2005. december 2-án Dávid nevű fiúnak adott életet, akinek világrajöttét dr. Rajczi Péter is üdvözölte. Sasvári Dávidot február 5-én kereszteli református vallásúra a pécsi Szabadság úti templomban a Gyöngyvért is keresztelő v. Szalay Lajos főtisztelendő úr. Dávidról a fotót másfél napos(!) korában Tám László fotóművész készítette.

Az öröm nagyszülők

Egyik tisztelője: dr. Vargha Dezső

Bányai Tamás

Védett lakás

(folytatás a 23. oldalról)

férfiak úgy érezték, segítségüket igényli, s ki lett volna az, aki egy ilyen teremtéstől megtagadja, amit kér.

Dóra is úgy kezdte, mint a legtöbbjük. Futó kapcsolatok ifjúsági klubokban, aztán találka egy nőс férfivel, aki ugyebár nem vihette fel őt a lakására, hanem egy barátját környékezte meg rövid lakásbérletre. S noha Dóra akkor még nem kért pénzt az általa is élvezett szolgáltatásért – nem is tekintette szolgáltatásnak, amit csinált –, a férfi kérés nélkül is nagyvonalúan honorálta a kellemes pásztorórát.

A lány talán ekkor jött rá, hogy össze lehet kötni a kellemest a haszonnal. Ettől fogva a pénztelen fiatalok már kevésbé érdekelték, hacsak nem szórakozásból.

Egy szép napon aztán őrá is sor került, azaz sok más kurvával együtt őt is begyűjtötték. Így jutott el hozzám. Nem volt nehéz beszerveznem. Látszott rajta, a letartóztatás vagy a cellában eltöltött éjszaka nagyon megviselte. Mondtam már, értelmes, okos nő volt, addigra már tapasztalt is, így én sem vélhettem naivnak. Mégis, úgy tetszett, akkor döbbsen rá, hogy foglalkozása bizonyos kockázattal jár, melyek közé az esetenkénti őrizetbe vétel is beletartozik.

Én persze azonnal mentelmet ígértem neki, ha hajlandónak bizonyul nekem dolgozni. Nem kellett kétszer ígéretnem.

Így kezdődött a kapcsolatunk.

A Lipótvárosban élt egy öregasszony, aki valami különös szerencse folytán, magányos özvegy létére is meg tudta tartani kétszobás, belvárosi lakását. Jövedelme nem volt, s lehet, hogy éltesebb kora vagy hajdani dámásága miatt, dolgozni sem akart. Természetesen, élni neki is kellett valamiből. Nem tudom, hol és hogyan, de Dóra ismerkedett meg vele, s attól kezdve az öregasszony lakására hordta vendégeit, így biztosítva számára az átlagosnál jobb megélhetést.

A lakás kedvező volt erre a célra. Összkomfortos, kényelmes, és főként földszinti, ami ugyebár azért lényeges, mert így nem kellett a liftet igénybe venni, és az ügymenet kevésbé zajlott a lakók szeme előtt. Talán nem kell mondjam, így is érkezett hozzánk néhány feljelentés, az ember mindig talál magának jóakarót. Ezeket a feljelentéseket, természetesen, figyelmen kívül hagytuk, ügyet sem vetettünk rá. Megjegyzem – lehet, szükségtelenül –, a feljelentések mindegyike névtelen volt.

A házmestert, aki ugye helyzeténél fogva többet észlelhetett, mint a lakók, Dóra meg az öregasszony együtt kenyerezték le a lakbér mellé helyezett jelentős összegű borralalóval, amit egy-egy apróbb szolgáltatás alkalmával is megkapott. Neki tehát nem állt érdekében Dóra pályafutásának véget vetni.

Hanem lakott a negyedik emeleten egy asszony, akinek egy idő után szemet szűrt, hogy Dóra naponta többször is más és más férfivel érkezik a házba. És bár Dóra meglehetősen körültekintő volt, mégsem lopakodhatott vendégeivel tolvaj módjára, meg aztán – gondolom én – tudatában volt annak is, hogy a védelmem alatt áll.

Nos, az említett asszony már nemcsak egy névtelen levélre vette a fáradságot, hanem személyesen is feljelentést tett. Az ügy természetesen hozzám került, én meg beidézttem őt, mondja el nekem a panaszát, no meg, hogy jobb belátásra bírjam és elnézőbbé tegyem. Ám az csak mondta a magáét, így a szocialista erkölcs, meg úgy a szocialista erkölcs, amivel az ilyesmi még akkor is összeegyeztethetetlen, ha éppenséggel magasabb célokat szolgál. Nem tudom, mit képzelt az a vénnek éppen nem mondható nőszemély, de

az istennek sem tudtam zöldágra vergődni vele, mert amikor már úgy tűnt, sikerült meggyőzőnöm, akkor is azt hajtogatta: ne abban a házban kuplerájkodjunk, amelyekben ő lakik. Végül is elküldtem a fenébe, tegyen, amit akar.

Jön ám a főnököm egy-két nap múlva, szóba hozza az ügyet, csak úgy, mellékesen. Aztán megjegyzi, szóljak annak a lánynak, üzze az ipart egy kissé szerényebben, kevésbé feltűnő módon. Bosszantott a dolog, bántotta az önérzetemet. Én sem vagyok kezdő, tudom, hogy mi mivel jár, s ha egyszer megbíznak valamivel, ne szóljanak bele, hadd intézzem a dolgokat saját belátásom szerint. Azért figyelmeztettem Dórát, az ügyességére apellálva, és kértem, legyen kicsit óvatosabb.

Mit tesz isten, az a bolond nő, nem hogy elővigyázatosabb lett volna, még annak az asszonynak a férjével is kikezdett. Nyilván bosszúból, mert én arra is felhívtam a figyelmét, kire ügyeljen, kit kerüljön a házban, ha lehet. Álmodni sem mertem volna, hogy ilyen végzetes lépésre szánja el magát. Mint később kiderült, nem akart tróféát szállítani annak az asszonynak, csak önmagának elégtételt szerezni azzal, hogy elcsábítja az erkölcsös asszonyság hites urát is.

Valahányszor összefutott a pasással a lépcsőházban, kokettálni kezdett vele, elővette minden negédes tudományát, búbajos, ártatlan mosolyát, sőt, egyszer még az öregasszony lakásába is becsábította valamilyen ürüggyel. De nem jutott semmire.

Hanem végzetes hibát követett el.

A fene sem gondolta – holott nekem, mint nyomozónak illett volna alaposabban tájékozódni –, ám kiderült a férfiről meg asszonyáról is, hogy mind a ketten valami nagykutya a pártban, elejtett szavuk is sokat nyom a latban. Nos, azok ketten aztán a szocialista erkölcs nevében hadjáratot indítottak ellenünk. Akárhogy igyekeztem is kivédeni, Dórát, meg az öregasszonyt is letartóztatták. A nőt üzletszerű kéjtelenség miatt, az öregasszonyt meg szobáztatásért.

Biztos vagyok benne, a főnököm a saját bőrét feltette, amikor kirúgott. Igazából ma sem értem, miért. Annak a két nagykutyanak is tudnia illett volna, hogy a szocialista rendet szolgálom a magam módján, s ahogy ők sem válogattak soha az eszközeikben, úgy én is azt használtam fel az információk beszerzésére, amit és akit lehetett, s ami kézenfekvőnek mutatkozott.

Még ma is azt mondom, egyszerűen hálátlanság volt, amit tetek velem.

Noha ezt még csak kihevertem volna. Hanem a feleségem időközben beadta a válópert. Tudta mivel, azaz kikkel foglakozom, kik tartoznak a hatáskörömbé, s gyakran vádolt azzal, én is igénybe veszem időnként a lányok szolgáltatásait. Beosztásom kötetlen munkaidővel járt, így aztán gyakran megesett, hogy éjszaka is szolgálatban voltam, ami csak alátámasztotta feleségem – egyébként teljesen alaptalan és minden bizonyítékot nélkülöző – feltételezéseit. De magyarázkozhattam én, amennyit csak akartam.

A válóper meg az elbocsátásom szinte egy időben zajlott le, és én egyáltalán nem vonnám kétségbe, ha valaki azt állítaná, az feleségem lépéseit is az a feddhetetlen erkölcsű házaspár irányította.

Most már mindegy.

Megkésve ugyan, de alátámasztottam az asszony vádaskodását, mert Dórával végül mégis összejöttem miután kiszabadult a sittről. Innen tudom, hogy Dóra fantasztikus nő az ágyban. És nem csak ott. Az életben is. Neki köszönhetem, hogy még talpon vagyok.

Úgyhogy nem kell tőlem tartani, a rendőrséggel ma már csak anynyi kapcsolatom van, hogy időnként engem is beidéznek.

Nyugodtan beszélhetnek tehát előttem is, amiről csak akarnak.

Juhani Nagy János

Három évszázad három néven

Péter városa a Néva partján

Pityer, ahogy az itteniek régtől fogva becézik szűkebb pátriájukat, fennállásának 300. évfordulóját ünnepelte nemrég. Tavalyelőtt volt három évszázada annak, hogy az oroszok legnagyobb cárja, I. Péter aláírta az új székhelyéül megálmodott város alapítólevelét és elhelyezte a Néva-deltájában emelendő első építmény, a Péter-Pál-erőd alapkövét. A jubileum hónapokig tartott: azon a nyáron világpolitikai seregszemlék, diplomáciatörténetbe kívánczók események, művészeti fesztiválok és más kulturális programok, szórakozási alkalmak válto-gatták egymást Oroszország második fővárosában.

Amikor a pulkovói repülőtéren landolunk, II. Alekszij pátriárka Izsák-székesegyházbeli ceremóniájáról és George Bush látogatásáról már csak múlt időben áradozik a taxis. A visszatérő vándor megfakult emlékezetét frissítendő, iránytűként csillog a Péter-Pál-erőd újraaranyozott tornya. Frissen aszfaltozták a Palota-teret is, amelyet mindenki ismer, akár járt itt, akár nem. Nyolchektárnyi kőmező 1905 viharával és 1917 orkánjával: a Téli palota ostromát megörökítő történelmi képsoroknak, fotóalbumoknak és pétervári, petrográdi, leningrádi, szentpétervári képeslapoknak egyaránt megszokott motívuma a csaknem félszáz méter magas Sándor-oszlopot övező hatalmas térség.

Megszokott helyén az Auróra cirkáló is. Annak idején, amikor egyetemi ösztöndíját kiegészíteni igyekvő idegenvezetőként turistacsoportokat kalauzoltam errefelé, mindig elmondtam, hogy a hadihajó 6731 tonnás súlya ellenére 37 km/h sebességgel tudott haladni. Illet tudnom azt is, hogy a történelmi lövést a deszantágyú kezelője, Jevdokrin Paulovics Ognyev adta le.

A Nyevszkij-proszpekt, a világhírű Néva-sugárút azonban már nem a régi: világcégek neonreklámjai váltakoznak a cirill betűs feliratokkal, kedvenc pirogárusom helyén olasz pizzéria, a Szovjetunió Kom-

munista Pártjának dicsőségét lebegtető transzparens helyén Pétervár legjobb spanyol éttermét népszerűsítik. Még szerencse, hogy az öt kilométer hosszú sétány építészeti remekeit, az Admirális Palotáját, a Kazanszkij katedrális, az Értéktőzsde épületét, az Anicskov hidat nem engedte bántani a műemlékvédelem. Amelynek szigorára jellemző egyébként, hogy a forradalom napjait idéző Szmolnijban soha egyetlen játékfilmet nem engedtek forgatni. Ha tehát második emeleti, az épület eldugott zugában lévő dolgozószobájában látjuk Lenint a filmvásznon, a helyszínt filmstúdióban kreálták.

A 300 éves város más helyszínei meg éppen mintha filmstúdióban épültek volna fel: közvetlen mellékutcák, ahol gyakorta kimarad az áram, lepusztult személygépkocsik, pravoszláv szent helyekre költöztetett üzemek, vasajtós, törött ablakú portálok, füstgomolyagokat okádó és elviselhetetlenül hangos buszok. Észak Velencéjét ezért is – vagy éppen ezért – gyalogszerrel érdemes bejárni.

Vegyük a nyakunkba az ötmillió metropolist, például, irodalmi olvasmányélmények alapján. No nem Konsztantyin Szimonov Nappalok és éjszakák című regényére gondolok, amely a sztálingrádi csatát ábrázolja: az emberáldozatok százezreit követő 900 napos blokád – a történelem leghosszabb ostromát – ünneprontás volna fölemlegetni. Hanem a békebeli Pétervár csillogására és az e pompát olykor nyomorban, de ábrázolt tárgyukat akkor is fölülmúló stílusban megörökítőkre.

Puskin könyvet és verset is írt a városalapítóról, I. Péter emlékművét ő nevezte el Bronzlovasnak: „A parton állt, a zord habok / Fölött, nagy tervet forgatott / És messze nézett...” Ha körbehordozzuk a tekintetünket a Dekabristák terén, nem kerülheti el Trubeckoj herceg palotája, most levéltár, ahol Puskin felolvasta barátainak a betiltott Borisz Godunovot. A drámából a szintén pétervári Muszorgszkij írt operát. Puskin, akinek nevét ma akadémiai drámai színház őrzi-vise-li, végzetes párbaja után a Nyevszkij Proszpektre nyíló egyik kis utcában halt meg.

„Nincsen szebb a Nyevszkij Proszpektnél, legalábbis Pétervárott, amelynek ez – mindene. Mi mindennel nem ékeskedik fővárosunknak ez a gyönyörű útja?! Tudom, hogy Pétervár egyetlen sápadt hivatalnak lakosa sem cserélné el a Nyevszkij Proszpektet a világ minden kincséért sem” – írja Gogol. Az ő nevét viselő utca korábban Malaja Morszkaja volt. 13. számú házában lakott Turgenyev és ugyanabban az épületben Csajkovszkij, a 15. szám alatt Puskin, a 17. sz. házában Gogol, a 23. alatt pedig Dosztojevszkij. Micsoda szédítő szomszédság!

Irodalom, zene, történelem, építészet: vajon melyik nyomja rá márkásabban a bélyegét Szentpétervárra? A maga nemében a Nagy Péter Múzeum éppúgy érdekes, mint az Anna Ahmatova múzeum, a piszkarevói temető, a Nobel-díjas Ivan Brodskij emlékháza vagy az Ermitázs. Annyi Rubenst Amszterdamban sem látni, mint a néhai cári rezidencia egy szuszra szinte bejárhatatlan termeiben.

A fiatal világváros maga is festmény, hatalmas, színes freskó, ahol szinte minden egyes épületnek, hídnak regénybe illő története van. A negyvenkét sziget között kanyargó nyolcvanhat folyó és csatorna együttes hossza háromszáz kilométer, ezek partjait már a XVIII. században gránitba kezdték öltöztetni, s máig négyszáz hidat íveltettek át fölöttük. Innen is a Stockholm és más városok által annyira irigyelt „Észak Velencéje” elnevezés. Meg onnan, hogy ha az északi féltekén végigkövetjük a 60. szélességi kör vonalát, amely áthalad Észak-Kanadán, Grönland déli részén és Észak-Európán, hogy aztán átszelje Szibéria középvidékét és az Alaszkai-félszigetet, e szélességi kör mentén, a sarkkör szomszédságában csak egyetlen világváros áll és virágzik: I. Péter városa.

Háromszor váltott nevet három évszázad alatt. A Szovjetunióknak kellett megszűnni ahhoz, hogy visszakaphassa eredeti nevét, és ismét Szentpétervár lehessen. Az eddigiéknél boldogabb születésnapokat, Pityer!

Adatok dióhéjban

Városnév: Szentpétervár (1703-1914), Petrográd (1914-1924), Leningrád (1924-1991), Szentpétervár (1991 szeptemberétől), oroszul: Санкт-Петербург.

Városalapítás: 1703. 05. 16.

Városalapító: I. (Nagy) Péter cár

Területe: 660 km² (ebből több mint 60 km² a folyók és csatornák víz-felülete)

Lakosság: 5 020 000 (1989)

Repülőjegy Budapestről: 48 ezer forinttól

Repülőtér: Pulkovo (LED)

Fizetőeszköz: rubel (1 RUR = 7,78 HUF)

Szálláshelyek: 30 ezer szállodai ágy

Leghíresebb szálloda: Hotel Európa (Erzsébet királynő, Lady Diana, a norvég király, Bill Clinton, Catherine Deneuve, Plácido Domingo, Sharon Stone)

Legelőkelőbb étterem: St. Petersburg

Legrégibb épület: Péter-Pál-erőd (Dosztojevszkij, Gorkij börtöncellája)

Leghosszabb homlokzat (Európában): az egykori orosz vezérkar félköríves épülete (600 m)

Legnagyobb sportlétesítmény: Kirov Stadion (80 ezer néző)

Leghidegebb hónap: január (–9,2 °C)

Legmelegebb hónap: július (17,8 °C)

Világörökség része: a történelmi óváros (az UNESCO listájának 7. helyén)

Kulturális élet: 260 múzeum, 13 színház; 2600 könyvtár, több mint 100 művelődési ház és klub, 50 felsőoktatási intézmény, 8500 művelődéstörténeti emlékhely

Pétervári diák volt: Butlerov, Lenz, Mengyelejev, Pavlov, Popov, Szczenov, Tyimirjavez, Rjepin, Szerov.

Környékbeli látnivalók: Petrodvorec (34 km), Puskinovo (27 km), Pavlovszk (35 km), Lomonoszov (40 km)

Motesiky Árpád

Régi októberi szüretetek – 1.

Gyermekkoromban a szüret rendkívüli esemény, ünnepnap volt szülőfalumban, Nagycétényben. Szüretkor üresek voltak a tantermek, iskolapadok. Hiszen a családok apraja-nagyja kivonult a szőlőhegyre a beérett termést leszüretelni. Bizony nem kis dolog ma sem a szőlőtermesztés, rengeteg munka van vele metszéstől a szüretig. És ha már megtörtént a szüret, és az újbor kiforrott; egész évben gondozni, kezelni, fejteni kell, hogy meg ne támadja valamilyen betegség. Ám minden szőlősgazda tudja, hogy csakis jó hordóban érik a jó bor!

A nagycétényi szőlőhegy, úgy négy kilométernyire a falutól, kedvező dombon fekszik, a Verebély felé vezető főút mindkét oldalán. A Zobor hegy felőli részt Felsőhegynek, a másik részt pedig Alsóhegynek hívják. Azon belül még különböző dűlők vannak, mint a Lópira, Völgynél, Kiserdőnél, Páni gátaknál, Orbánkánál stb. A legnagyobb szőlőskert az esztergomi hercegprímásé volt, a présház pinceje 200 méter hosszú, hatalmas prését állítólag csak két ember tudta üzemeltetni. A szájhagyományok szerint maga Pázmány Péter is járt a nagycétényi szőlőhegyen, borait különösen a gyomorbántalmak ellen tartotta jónak, és mint gyógyszert használta, s ajánlotta másoknak is. Sajnos az első világháború után az érseki szőlőbirtok pangásba indult. A második világhégés után, az ötvenes években megszűnt, elpusztult. A présház rombadőlt, és vele együtt a hatalmas prés is. Csavarja még nagyon sokáig a régi présház alapjainál volt kidobva, mígnem valaki – de inkább valakik, mert egy ember nem bírta volna elvinni – felfűrészelte vagy eltette.

Nagycétényben a présházak, vagy ahogyan ott hívják a gazdasági épületet: „hajlok”, a szőlő feldolgozására és a bor tárolására szolgált. Általában két részből áll, az egyik részében dolgozzák fel a szőlőt és tárolják az eszközöket; kádakat és a prést. Onnan vezet a pincébe a pincelejárát. A borpincét keményfából készült vastag ajtók zárják, ahol a borokat hordókban tárolják.

A présháznak a második része a „házika”, ahol a gazda a vendégeket fogadja és télen be is lehetett tüzelni, fűteni. Rendszerint kiszáradt szőlőtőkékkel és elkorhadt karókkal tüzelnek. Különösen a téli vasárnap délutánokon használják ki a tűzhelyeket, mert akkor illik a szőlőhegyen tartózkodni és egymást meglátogatni...

Mint bevezetőmben mondtam, a szüret rendkívüli esemény a falu életében. A szüretet nagyon fontosnak tartják. Egyrészt, ha jó a termés, akkor egész évben biztosítva

van a borital a család számára. Másrészt viszont a bő termés után eladásra is gondolhat a gazda, ami jövedelmet jelent a család számára. Régen a környékbeli kocsmárosok szerették a cétényi borokat, még a vadontermő otellót is, mert annak igen magas volt a cukortartalma, jó hazai, kisüsti pálinkát lehetett belőle főzni...

A kitűzött szüreti napon felpakolt a család a szekérre. A lovasfogatok gyorsabban haladtak, kerekeik gyorsabban forogtak. A szegényebbek csak a tehénkéiket fogták be, valamivel később értek a szőlőhegyre. A szüreti hangulatot leírni, elmondani nagyon nehéz. Az, aki nem élte át, nem született bele, talán meg sem érti. Ám biztosan bő a „szüret irodalma” más európai népeknél is...

Már-már azt hittem, hogy többé sosem találkozom ama régi szüretetek idéző, szüreti hangulatot megőrző versikével, amelyet gyermekkoromban szüret táján apám szokott felolvasni. A versikéből kicsengett számomra az októberi napsütés, a szőlő illata, a már sárguló falevelek színei, és az emberek arcán a lelki elégedettség. A szakadozott, töredezett, megsárgult újság vagy újságlap egy picit remegett apám megfáradt kezében, de arcán a mosolyt sosem fogom elfeledni.

A megsárgult újságlapot aztán elfelejtettem; más gondjaim voltak, de az emléke mégiscsak elraktározódott az emlékeket tároló agysejtjeimben, mert néha-néha előbukkant, mint nagyon kedves emlék, szép vers, irodalmi élmény gyermekkoromból. Sajnos nem tudom hová tűnt, mi lett a sorsa és hol keressem. Talán ismeretlen helyen pihen, vagy a szőlőhegyi házikából hazakerült könyvtáramba, és valahol az elraktározott, régi újságok között pihen, amelyeket úgy érzem, hogy már fogytán az erőm újraolvasni. Talán-talán majd valaki, utánam jövő kései utódom rábukkan és öröme lesz, örülni fog a versikének...

Reménytelenségemet az is fokozta, hogy a szüreti versike szerzőjére, költőjére sem emlékeztem. Pedig a poéta kilétének ismeretében nem lett volna reménytelen és eredménytelen a kutatás. Titokban azért mégiscsak reménykedtem, bíztam a véletlenben, amely az ember számára néha-néha tartogat kellemes meglepetéseket a családok árnyékában...

Minap a szépemlékű felvidéki képeslapunk, A Hét utolsó évfolyamainak bekötött példányait lapozgattam. A lap első száma 1956-ban jelent meg, és nagyon korán, a férfikor derekán, 1995 májusában szűnt

meg. Az állam, a demokrácia, konkrétan a kulturális tárca, Szlovákia Kulturális Minisztériumának rosszindulatú minisztere nem volt hajlandó támogatni. Magyarán nem adott pénzt a magyar lapra, így az az indokolatlan politikai csatározások áldozata lett.

A lapozgatás, vagy inkább tallózásnak nevezném, úgy történik, hogy egy-egy írásba beleolvas az ember. A felvidéki költő, Dénes György Újbor idején című írásán akadt meg a szemem, és benne a szüreti, szüretet idéző versikén. Határtalan örömmel tudtam meg, hogy szerzője Lévai József (1825-1918) – Petőfi, Arany, Tompa Mihály, Gyulay Pál és Jókai kortársa, némelyiküknek barátja, a szabadságharc alatt Szemere Bertalan titkára volt. Szüreti versikéjében gyermekkorának szüreteire emlékezett:

Édesapám pedig,
A kulacsot kapja,
S kitekeri nyakát,
Hogy lelkét kiadja;
Felköszönti szépen,
Ez a köszöntője:
Adjon Isten bővebb
szüretet jövőre!
S úgy iszik belőle.

Ekkor a pásztor,
Aki odasurran,
Elsüti puskáját,
Puska nagyot durran...
A fehérsík sikolt,
Apám iszik elébb,
Azután azt mondja:
Lépjén kend közelébb!
S a pásztor odalép.

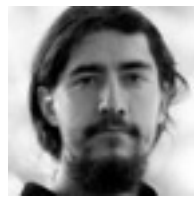
Felhajt egy pohár bort,
Azután tovább megy;
Mert most így adózik
Neki az egész hegy...
Már félre is billent
Fején a kalap.
De nem gondol vele,
Mindig iszik, ha kap,
S olyan lesz, mint a csap.

Oszlik a társaság,
Az ebédnek vége,
Újra daltól hangzik
A hegyek vidéke.
Újra nekiesnek
A termő tőkéknek,
És megfosztják,
Tréfálnak, mesélnek,
A vidám cselédek...

(folytatjuk)

Szigetvári Krisztián

Szigetvári János építészmérnök élete és munkássága (2. rész)

„Hull egy csillag – ki hull utána?
Huny egy üszök – ki fúj ma rája?
Sír a parázs – ki lenne lángja?
Kihúny egy eszme – ki gondol rá ma?
Messze fogy egy nép – ki megy utána?
Ki indul innen – nem őshazába,
Csak e távoli – mai hazába?”
(Váci Mihály)

Szigetvári János életrajza

Szigetvári János 1929. április 8-án született Szigetváron. Anyakönyvi kivonatában Szattinger János név szerepel. A névmagyarosításra 1935-ben került sor, amikor idősebb bátyja beiratkozott a katonaiskolába.

A család 1933-ban Kaposvárra költözött. Szigetvári János itt iratkozott be 1939-ben a Somssich Pál Gimnáziumba – mai Táncsics Mihály Gimnázium –, melynek nyolc évére egész életében szívesen emlékezett vissza. A diákok által szervezett önképzőkörökben ugyanis mindenki kibontakoztathatta a benne szunnyadó tehetséget.

Száma az építészet volt a legvonzóbb, ezért jelentkezett érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetemre. Ennek ellenére 1949-ben a Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészettudományi karára vették fel. Innen anekdotikus körülmények között még a félév során sikerült átiratkoznia a Műszaki Egyetemre, ahol az építőművész tagozaton megkezdte tanulmányait. 1954. áprilisában kapta meg építészmérnöki diplomáját.

1954-ben Pécssett a Pécsi Tervező Vállalatnál kezdte meg pályáját. 1989-ben innen is ment nyugdíjba. A Pécsi Tervező Vállalatnál eltöltött évtizedek során számos lakóház, irodaház, és egyéb létesítmény tervezésével bízták meg. Szerinte az országban állnak épületei, de a legtöbb Pécssett és Baranyában látható.

Mivel tudását gyarapítani kívánta, az évtizedek során még két diplomával lett gazdagabb. A 60-as és a 70-es években elvégezte a Budapesti Műszaki Egyetem városépítési és városgazdász, valamint műemlékvédelmi szakmérnöki tagozatát.

Az évek során a pécsi Pollack Mihály Műszaki Főiskola óraadójaként tanított a jövőbeni építészgenerációjának tervezést és művészettörténetet. 1990-ben megkapta a címzetes főiskolai tanár címet.

Magántervezéseinek hosszú sora 1963-ban kezdődött. A csaknem négy évtized alatt – már a Magyar Építőművészek Szövetségének tagjaként – számos családi házat tervezett Pécssett és a környező falvakban egyaránt. Néhányszor „Az év lakóháza” címet is sikerült elnyernie egy-egy jól sikerült épülettel.

A házain kívül a legbüszkébb négy gyermekére volt, akik nyugdíjas éveiben sorban ajándékozták meg az unokákkal.

Nagy-nagy belső harmóniával és lelki nyugalommal élete utolsó pillanatáig aktívan dolgozott, álmodott, tervezett és alkotott.

(folyt.köv.)

Szigetvári János vázlata az általa tervezett pécsudvardi templomról

Rónaky Edit

Éles anyanyelvünk

(Kerekes László könyvéből)

A hangodnak éket, a nyelvednek féket szerezz.

A szegényt megszólják, a gazdagot meghallgatják.

Csak a napfogyatkozást érdemes sötétben látni.

Tüskés természet ritkán van rózsás hangulatban.

Inkább a töredékből tudást, mint a tudásból töredéket.

Egy ember éleleme az elmeéle.

Nem attól meztelen a valóság, hogy nem fedi semmi.

Megosztotta a magányát, hogy más is átérezze az egyedülletét.

A botfűl nem egyéb, mint zenei hangtompító.

A csőlátás célgömbbel együtt veszélyes igazán.

Az esze helyén van, csak azt nem tudja, hol áll a feje.

A testgyakorlás is sokszor lelki kényeszer.

Az összeszólalkozás nem harmónia.

A romlás virágai is nyitottak.

Megmarad az írás úgy is, ha leszünk az olvasásról.

Mindenki a maga útján halad, épp ezért megy másfelé.

Az írásjelek a vessző megbokrosodásai.

A természet rejtelmesen egyszerű, az ember egyszerűen rejtelmes.

Művelődése kimerül a ráolvasásban.

Egy nyelvben nem elég csupán tisztelni az előljárókat.

Tanítani nem az anyagot kell, hanem a tanítványt.

Vannak helyzetek, amikor a vonalnak is kockáztatnia kell.

A vizsgára az anyag elemi részecskéit sajátította el.

Deep Purple

a Papp László Budapest Sportarénában

2006. február 26. este 8 óra

Jegyek kaphatók a Ticketpro országos hálózatában
www.ticketpro.hu
www.muco.hu

Logika- és memóriafejlesztés

Számok

A táskán található pontok helyére kell elhelyezni az ábrán lévő számokat úgy, hogy a számtani műveletek helyesek legyenek.

Pontos

A pontokkal jelölt részeket kiszínezve mit látunk a képen?

Összekötődsi

A számok melletti pontokat sorra összekötve előtűnik, hogy mi is van a képen, azaz ki ül a biciklin.

Összerakó

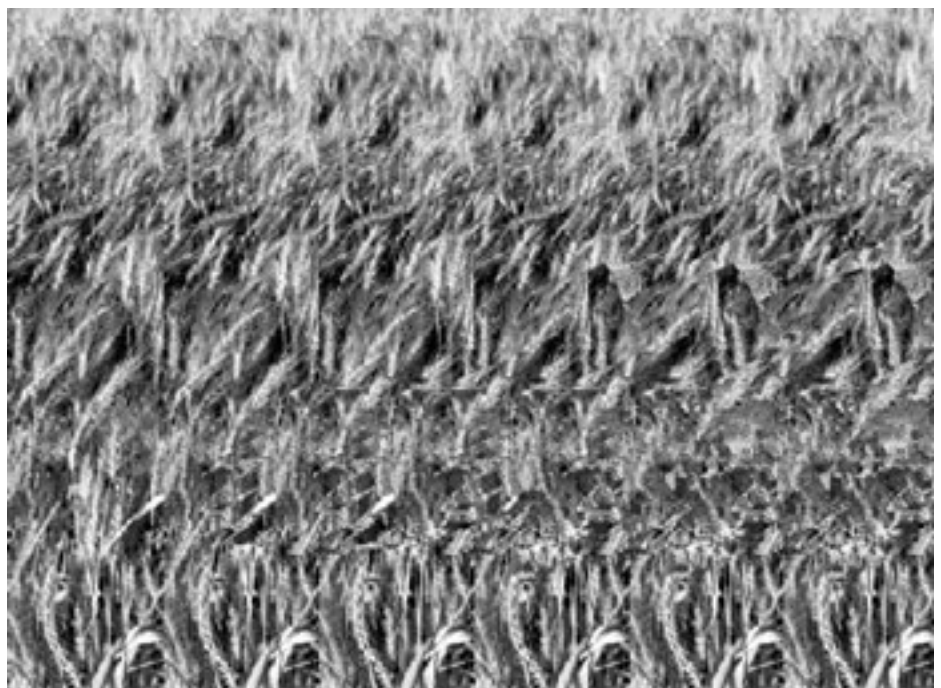

Hogyan jön ki a nyolc darabból egy négyzet?

Tér-kép

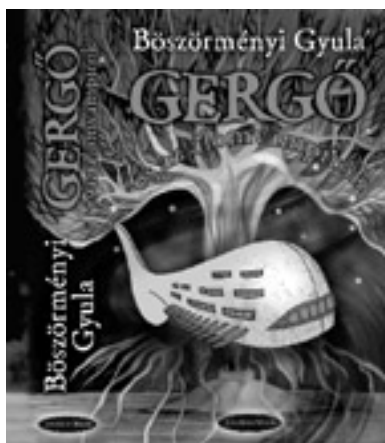
A szöveg melletti képen felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képen!

Könyv- ajánlónk

Patak Sándor

Klasszikussá vált rocklemezek

A valódi rockzene méltatlanul mellőzött a magyar médiában. A televíziók és rádiók javarészt csak „műanyag” zenét adnak, megkísérelve ezzel teljesen debillé változtatni az embereket. Feladatomban érzem, hogy kinyissam a még bezárt szemeket és füleket, mert nekem a rockzene már oly’ sok mindent adott, hogy viszonznom kell valahogy a dolgot. Csapjuk hát fel együtt a Rocklexikont!

**Black Sabbath – Heaven And Hell
(Warner, 1980)**

1980 egy olyan év volt, amely jó néhány klasszikusnak nevezhető lemezt „termett”. Ilyen többek között a Miami-ban rögzített Heaven And Hell is. Ozzy Osbourne távozása után Ronnie James Dio lett a Black Sabbath énekese, mely tény valódi vérátömlesztésként hatott a zenekarra. Dalszövegei (a lemez összes szövege tőle származik) még olvasva is élményszámba mennek, de ha éneklük őket, az minden pénzt megér! De nem csak egy emberről szól a történet, itt vannak a hangszeres félistenek, Tony Iommi (gitár), Geezer Butler (basszusgitár), Bill Ward (dob) és kisegítőként Geoff Nichols (billentyűs hangszerek) is. A nagyszerű és erőteljes hangzásért Martin Birch producert illeti dicséret.

A lemez nyolc dala első hallgatásra belevésődik az ember tudatába, szívébe. A nyitó Neon Knights az abszolút sláger,

számtalan fiatalabb zenekar feldolgozta már, és valószínűleg még fogják is. Van itt minden, pörgő tempó, sárkányok, királyok, angyalok, ami csak kell. Király dal! A Children Of The Sea egy líraiként induló, majd málházós riffekkel folytatódó szerzemény, melynek mesészerű szövegében a Tenger Gyermekei elveszítik a Felkelő Napot. Szép történet, érdemes olvasgatni és hallgatni is. A Lady Evil tipikus Hard Rock, Iommi szépet szólózik a végén. Gonosz asszony, akinek tenyeréből eszik a sötétség – ő a férfiember egyik legtitkosabb vágya, nemde? Ha-ha! A címadó Heaven And Hell újra slágeres téma, de lassabb a nyitó Neon Knights-nál. A szöveg jó és rossz harcáról szól, itt található az egyik kedvenc sorom, ami nagyjából így szól: „Aki szeret élni, az nem bűnös”. A Wishing Well jól táncolható dal, házibulikra forrón ajánlott! A Die Young a lemez másik gyors tétele. Szépek a leállítások, a zongorás szösszenetek, a szólók, egyszóval talán az album legjobb dala. Szövege a „Rock & Roll-életvitel” népszerűsítésében erős: „Élj a mának!” – hirdeti Dio mester. A Walk Away egy igazi kakukktójás, hangulatilag valahogy kilóg a többi dal közül. Ha más énekelné, talán nem is lenne jó, de így az. A lemezt egy lírai dal zárja, ez a Lonely Is The World. „Igen, magányos a világ, ez lehet a legsomorúbb dal, amit valaha hallottam. Igen, Magányos a nevem, talán az élet egy vesztes játszma.” – éneklé Dio. És talán igaza is van, talán néha mind magányosak vagyunk legbelül. A lemezborító cigiző, pókerező angyalkái is azt sugallják, hogy nem vagyunk tökéletesek. Mert a világunk Menny és Pokol, ahol egyszerre angyalok és ördögök vagyunk.

Ferenczi Anitáé a Junior Art Díj

Január 6-án az év első mohácsi kiállításának megnyitó ünnepsége keretében Köveskúti Péter a Junior Art Alapítvány kuratóriumának elnöke és Szökőcs Béla kuratóriumi tag az alapítvány által szervezett 2005. évi kiállítások alapján átadta a kuratórium által odaítélt JUNIOR ART DÍJAT Ferenczi Anita grafikusművésznak. A Junior Art Alapítvány kuratóriuma a mohácsi önálló kiállításán bemutatott professzionális kivitelű festményeiért és grafikáiért, portréin és aktjain az emberi arc és test rendkívül nagy érzékenységgel és formaérzékkel megvalósított kifejező ábrázolásáért, műveiben az esztétika és érzelem pontos arányáért ítélte oda a Budapesten élő alkalmazott grafikával foglalkozó fiatal művésznak a díjat.

Ezen alkalomból Dicsérő oklevél elismerésben részesült Hemrich László festményeiért, Szabó László István grafikáiért és Gyórfi Nina Rubina, Misi bácsi szakköröse rajzaiért és fotóiért. A Junior Art Díjat 2002. évi alapítása óta eddig négy képző- és iparművész vehette át. A díj egy Szökőcs Béla által tervezett és felajánlott bronzplakett és oklevél.

» Rádióműsorok «

RÉGIÓ RÁDIÓ – A Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon

HAJNALTÓL REGGELIG

FM 101,7 MHz, 71,81 MHz, AM 873 KHz

5.55	Műsorkezdés, hírek röviden
6.00	Reggeli Krónika – Kossuth Rádió
6.15	Dél-Dunántúli Krónika
6.23	Regionális lapszemle
6.30	Hírek, közlekedés, sport
6.38	Napi jegyzet vagy minirport
6.45	A Dél-Dunántúl hírei
6.52	A nap témája – riportban
7.00 – 8.00	Az előző óra menetrendje
8.00	Hírek
8.04	A BBC világhíradója
8.14 – 9.00	Magazinóra riportokkal
9.00 – 12.00	Napközben – a Kossuth Rádió közérdekű műsora
12.00	Dél Krónika
13.00	Vendég a háznál, egyházak féléórája (Kossuth Rádió)

DÉLUTÁN

FM 101,7 MHz, AM 873 KHz

14.00	Dél-után – a Régió Rádió zenés magazinműsora, benne többek közt:
HÉTFŐ:	Jelige-ismétlés, vitafórum politikusokkal, Auto-motor 101.7;
KEDD:	A jövő útjai – regionális térségfejlesztési óra, Ezerszínű Baranya (turisztikai magazin kéthetente), „Harminc perc alatt a zöld körül” – a Régió Rádió környezetvédelmi műsora;
SZERDA:	Fogadó – a Pécsi Rádió gasztronómiai magazinja; Gazdasági figyelő (kéthetente);
CSÜTÖRTÖK:	Színház-tér (színházi magazin), Agrárörze;
PÉNTEK:	Filmmagazin, hagyományápolás órája, életmód-magazin;
18.00	Esti Krónika
19.00	Új Estidőben! – szórakoztató műsor telefonos játékokkal 22 óráig

Hétfői műsorrend magyar nyelven

Szombat	
9.00 – 12.00	Jó pihenést! – magazinműsor Schweier Ritával
12.00	Déli Krónika, Vendég a háznál, egyházak féléórája
13.00	Egy hazában – nemzetiségekről magyarul
14.00	Hangulatbrigád! Élet, zene, fiatalság – a Régió Rádió ifjúsági műsora

15.00	Jelige – Apróhirdetések, nagy történetek... A szerkesztő, Zsoldos László különleges apróhirdetések története után nyomoz Gombár Gabival, Völgyesi Nikolett és Kovács Miklóssal;
16.00	Szórakoztató magazin két órában a legújabb zenei slágerekkel és telefonos játékokkal. A szerkesztők: Koszits Attila és Varga László
18.00	Esti Krónika
18.30	Új Estidőben!

Vasárnap (hírek óránként)

8.00	Kapocs – ökumenikus magazin
9.00	Művészbemutató, Somogyi magazin, Tolnai magazin (heti forgóban)
10.00	Archívumunk értékei ill. portréműsor
11.00	Szerkesztünk együtt! – Zenés kívánságműsor minden vasárnap. (Telefonszám az adás idején: 72/518-318. Levélben is várjuk a kéréseket, üzeneteket: PÉCSI RÁDIÓ, Pécs, 7601 Pf.: 200. A levelezőlapra írják rá: „Vasárnap kiánságműsor”)
12.00	Déli Krónika
14.00	Kórusdobogó, Komolyzenei kaleidoszkóp, Lemezbörze (heti forgó)
15.00	Ismétlőóra
16.00	„MÁS” – a Dél-Dunántúlon élő kisebbségek magyar nyelvű műsora
17.00	Pannon koncerttükör – a Pannon Filharmonikusok Pécs és a Régió Rádió közös műsora
18.30	Új Estidőben!

Nemzetiségi műsorok:

Horvát nyelven

AM 873 KHz – 9.00–10.30, 20.00–20.30

Német műsor

AM 873 KHz – 10.30–12.00, 19.30–20.00

Szerb nyelven

AM 873 KHz – 13.00–14.00, 20.30–21.30

A pécsi Régió Rádió elérhetőségei:

Telefon: 72/518-333

E-mail: pecsradi@radio.hu

Net: www.pecsradi.hu

MÉLYÉPÍTŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.

7622 Pécs, Sport u. 5.

Tel.: (72) 315-567, 324-404, 325-332, 336-837

Fax: (72) 314-325

KÖZMŰ-,
ÚT-,
MŰTÁRGYÉPÍTÉS,
SÍK- ÉS MÉLYALAPO-
ZÁSOK KIVITELEZÉSE,
FÖLDMUNKA VÉGZÉSE,
FŐVÁLLALKOZÁS

Könyvajánló

Február – Télutó, Bőjtelő hava						
H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
		1 *	2 ♣	3	4	5 ☉
6	7	8 ♣	9 *	10	11 ☾	12
13 ♣	14	15 ♣	16 ♣	17	18 ☾	19
20 *	21 ☉	22 *	23	24 L	25 ♣	26
27 ☉	28 ♣					

Kéri János

- ☉ Első negyed   ☉ Újhold   ☾ Kőd
 ☊ Utolsó negyed   ♣ Csapadék   * Hó
 ● Telihold   L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható. A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Jeles nap

Február 2.: Ha süt a nap, hosszú lesz a tél. Ha fényes a gyertyaszentelő, az „iziket” vedd elő, mert kevés lesz a takarmány, hisz hosszú lesz a tél! (Az izik az a takarmány, amit a ló evés után félrelők, és a padlásra félretettek.)

Február 3.: A hajtásra szánt burgonya előcsíráztatásának kezdete.

Február 6.: Dorottya a hideget hidegebbé, a meleget még melegebbé teszi, mindezt ajánlatos figyelemmel kísérni a kerti, mezei munkáknál.

Februári névnapok

1. szerda	Ignác, Virginia
2. csütörtök	Karolina, Aida
3. péntek	Balázs
4. szombat	Ráhel, Csenge
5. vasárnap	Ágota, Ingrid
6. hétfő	Dorottya, Dóra
7. kedd	Tódor, Rómeó
8. szerda	Aranka
9. csütörtök	Abigél, Alex
10. péntek	Elvira
11. szombat	Bertold, Marietta
12. vasárnap	Lídia, Livia
13. hétfő	Ella, Linda
14. kedd	Bálint, Valentin
15. szerda	Kolos, Georgina
16. csütörtök	Julianna, Lilla
17. péntek	Donát
18. szombat	Bernadett
19. vasárnap	Zsuzsanna
20. hétfő	Aladár, Álmos
21. kedd	Eleonóra
22. szerda	Gerzson, Zétény
23. csütörtök	Alfréd
24. péntek	Mátyás
25. szombat	Géza
26. vasárnap	Edina
27. hétfő	Ákos, Bátor
28. kedd	Elemér

Január 27., péntek

Pécs: Munkácsy-képek kiállítása a Pécsi Galériában (Széchenyi tér) február 19-ig. Pákh Imre, amerikai műgyűjtő gyűjteményének kiállítása.

Pécs: Bálint Ferenc, Gerzson Pál, Kazinczy Gábor és Trischler Ferenc művei láthatók a Pécsi Műhelygalériában (Várad Antal u. 5/a). Nyitva: kedd-péntek 12-17 óra, szombat: 9-12-ig. (Lásd 11. oldal)

Szekszárd: Japán babák és A világörökség kincsei Japánban – kiállítás a Wosinsky Mór Megyei Múzeumban, február 28-ig.

Szekszárd: Stekly Zsuzsa tűzzománc kiállítása a Kelemen Endre Egészségügyi Szakközépiskolában február 7-ig

Tolna: Arcok Indiából és Nepálból – Rühl Gizella fotókiállítása a városi kiállítóteremben, február 11-ig

Pécs: Horvát szöttek és hímzések. Mina Petra (Zágráb) kiállítása az August Senoa Horvát Klubban február 15-ig.

Szekszárd: Attila 100 – fotóillusztrációk József Attila verseihez – a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoporthoz Országos Szövetségének vándorkiállítása az Ilyés Gyula Megyei Könyvtárban február 16-ig.

Pécs: Térjel – fiatal győri építésszek kiállítása a Művészetek Házában február 17-ig.

Mohács: Bozsovics Rebeka és Kalkán Dóra – „Misi bácsi szakkörösei” rajzkiállítása a Junior Art Alapítvány rendezésében a Kossuth Filmszínház kigalériájában, február 19-ig.

Mohács: Reininger László keramikusknak, a VI. Mohácsi Szalon fődíjasának kiállítása a Kossuth Filmszínház Kamaratermében február 19-ig.

Szekszárd: 16 óra – Mattioni Eszter (1902-1993) festőművész fotóreprodukciós kiállítása a Garay 8 Kapualj Galéria vándorkiállításaként a Szőlőhegyi Fiókkönyvtárban. Megtekinthető: február 12-ig.

Pécs: 18 óra – Térjel – fiatal győri építésszek kiállítása, február 17-ig. A kiállítást megnyitja Patartics Zorán építész. Művészetek Háza.

Január 28., szombat

Szekszárd: 11 óra – A hid túlsó oldalán címmel a kalocsai régiót bemutató kiállítás nyílik a Művészetek Házában. Bevezetőt mond: Loibl László, Kalocsa polgármestere, a kiállítást megnyitja Asperján Istvánné, a Kalocsa Városi Művelődési Intézmények, Könyvtár és Televízió igazgatója. Megtekinthető február 28-ig.

Január 30., hétfő

Pécs: 19 óra – J. S. Bach: A Jól Temperált Zongora. Fellegi Ádám magyarító koncertsorozata a Dominikánus Házban.

Szekszárd: 19 óra – A Szekszárdi Jazz Quartet lemez bemutató koncertje a Babits Mihály Művelődési Házban.

Pécs: 19 óra – „Szeretsz engem?” – Kiss Mari és Dunai Tamás estje. Közreműködik Kemény Gábor zeneszerző. Művészetek Háza.

Budapest: 19.30 – Magyar szimfonikus körkép – a Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekarát Rico Sacconi vezényli, közreműködik: Baráti Kristóf – hegedű. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Kaposvár: 19.30 – Pécsi Szimfonia – Filharmonia-koncert az Együd Árpád Művelődési Központban.

Január 31., kedd

Kaposvár: 18 óra – Magyarország városai – Kaposvár c. sorozat új kötetének bemutatója a Megyei és Városi Könyvtárban.

Pécs: 18.30 – Tám László fotóművész előadása Szentföldön jártam címmel a Civil Közösségek Házában (Szent István tér 17.). A Mecseki Fotóklub rendezvénye. Az est házigazdája: Antos Árpád.

Pécs: 19 óra – Hagyománytár – népzenei koncertsorozat a Dominikánus Házban. A Veszprémer Klezmer Band zsidó autentikus együttes népzenei koncertje

Budapest: 19 óra – Carmina Burana – Szegedi Kortárs Balett – Művészetek Palotája, Fesztivál Színház.

Február 3., péntek

Kaposvár: Kaposvári Farsangi Napok – 10-17 óráig az Együd Árpád Művelődési Központban, a Kossuth téren, az Európa téren, a Sétáló utcában

Dombóvár: 18 óra – Magyar mitológia előadássorozat. Koppány vagy Szt. István? történelmi balítéletek – előadó: dr. Varga Tibor jogtörténész, Művelődési Ház.

Pécs: 19 óra – Azt meséld el Pistát! – Örkény István az életéről. Mácsai Pál műsora. Művészetek Háza.

Február 4., szombat

Kaposvár: Kaposvári Farsangi Napok – 10-17 óráig az Együd Árpád Művelődési Központban, a Kossuth téren, az Európa téren, a Sétáló utcában

Budapest: 19 óra – Rómeó és Júlia Jeruzsálemben – Magyar Fesztivál Balett. Művészetek Palotája, Fesztivál Színház

Budapest: 19.30 – „Csillagok, csillagok” – a magyar zene ünnepe. Három műfaj, a komolyzene, a népzene és a jazz kiválóságai mutatják meg, mit jelent számukra a népzenei hagyomány. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Február 5., vasárnap

Budapest: 19 óra – A Forrás Néptáncgyűttes jubileumi műsora. Művészetek Palotája, Fesztivál Színház.

Budapest: 19.30 – Abdullah Chhadeh & Nara, Omar Bashir – Arab-flamenco est a Művészetek Palotájában, Nemzeti Hangversenyterem.

Február 6., hétfő

Budapest: 19.30 – Magyar szimfonikus körkép. A Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát Vásáry Tamás vezényli. Közreműködik a Magyar Rádió Énekkara. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Február 7., kedd

Pécs: 18 óra – Paris flaneur – Juhász Balázs kiállítása és könyvbemutatója a Művészetek Házában. A képek február 24-ig tekinthetők meg.

Budapest: 19 óra – Földön apám fia volnék... – A Magyar Állami Népi Együttes műsora a Művészetek Palotájában. Fesztivál Színház.

Budapest: 19.30 – Magyar szimfonikus körkép. A Szent István Királyi Szimfonikus Zenekart Záborszky Kálmán vezényli. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Február 8., szerda

Pécs: 19 óra – Fül/szöveg – a Pamnon Filharmonikusok hangversenyei margójára. Vendég: Will Humburg karmagy. Művészetek Háza.

Budapest: 19.30 – Magyar szimfonikus körkép. A MÁV Szimfonikus Zenekart Gál Tamás vezényli. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Budapest: 19.30 – Senki földjén – Boris Kovac @ La Campanella + TAJJ vonósnyegyes. Művészetek Palotája, Fesztivál Színház.

Február 9., csütörtök

Pécs: 19 óra – Demokrácia és sajtó – beszélgetés a felelősségről. Vendég: Vörös T. Károly, a Népszabadság főszerkesztője és Boros János, a PTE Filozófia Tanszékének tanára. Művészetek Háza.

Budapest: 19 óra – Carmina Burana – Szegedi Kortárs Balett. Művészetek Palotája, Fesztivál Színház.

Budapest: 19.30 – Magyar szimfonikus körkép. A Miskolci Szimfonikus Zenekart Kovács László vezényli. Művészetek Palotája, Nemzeti Hangversenyterem.

Ez a Hetedhéthatár 204. száma

9771418

109005

06002